

sæt har medvirket til en selskabstømning, skal man retsforfølges. Det er den altovervejende hovedregel, og den synes jeg, vi skal holde fast ved. Sådan er strategien, og jeg har svært ved at se, hvilken anden strategi man skulle vælge i disse sager.

Frank Aaen (EL):

Nu er jeg lidt forvirret, for jeg spurgte før efter den processuelle begrundelse for, at man skulle vente med straffesagerne af hensyn til erstatningssagerne, fordi pengene prioriteres højere end retfærdigheden. Det er jeg ikke enig i, og jeg forstod sådan set skatteministeren sådan, at skatteministeren heller ikke synes, tingene skal stilles sådan op. Derfor vil jeg godt spørge igen: Kan vi være sikre på, at der bliver rejst straffesager, lige så snart man har formodning om, at der er sket noget strafbart, uagtet at det kan udskyde det tidspunkt, hvor man får pengene tilbage?

Det er sådan set også derfor, jeg bad om et yderligere spørgsmål, for jeg er enig i problemerne med lovgivningen på dette område: Har Skatteministeriet taget initiativ til undersøgelser af, om lovgivningen på området bør ændres?

Skatteministeren (Carsten Koch):

Der er endnu ikke taget initiativ til det, men jeg kan da sige, at det er under overvejelse. Men først vil jeg se nogle eksempler, f.eks. blandt de knap 1.700 sager, vi har talt om. Jeg vil godt se nogle sager, hvor man formodentlig vil være i stand til at kunne bære bevisbyrden for f.eks. groft skyldnersvig, men hvor man af forskellige grunde vil tabe sagen, eller hvor det på forhånd kan ses, at denne sag ikke kan vindes, selv om der tilsyneladende er tale om, at det er tæt på at være et strafbart forhold. Før det er sket, vil jeg ikke tage stilling til, om der er grund til at ændre straffeloven. Jeg synes ikke, man skal gøre det på forhånd, for det er trods alt under alle omstændigheder et meget beskedent antal sager, vi vil få frem.

Så har jeg en lille korrektion, og det kan godt være, den udrydder en misforståelse hos hr. Frank Aaen: Jeg mener, at hvis man har valget mellem en straffesag, hvor man kan se, man kan løfte bevisbyrden, og en erstatningssag, er det klart, at man skal vælge straffesagen. Man kan næppe tænke sig en situation, hvor man først gennemfører en erstatningssag mod en sælger og bagefter anlægger en straffesag mod den samme person.

Problemstillingen er den, at sælger i erstatningssagen kan afgive en række oplysninger, som han ikke på nogen måde er tvunget til at komme frem med, hvis det er en straffesag. Derfor vil det være en art bondefangeri, hvis man vælger at starte med en erstatningssag og bagefter tage en straffesag. Man må starte med straffesagen, og jeg håber, det kan bidrage til at udrydde misforståelsen.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 57:

Forespørgsel til erhvervsministeren [om regeringens planer for forbrugerpolitikken].

Af Jørn Jespersen (SF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 19/3 97).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Forespørgsel nr. F 52:

Forespørgsel til fødevareministeren:

»Hvad kan regeringen oplyse om status for arbejdet i de to Codex Alimentarius-komiteer om henholdsvis pesticidrester i fødevarer og mærkning af fødevarer (møder i henholdsvis Haag den 7.-12. april og Ottawa den 15.-18. april) og om regeringens forhandlingslinje i dette arbejde?«

Af Jørn Jespersen (SF), Steen Gade (SF) og Kristen Touborg (SF).

(Forespørgslen anmeldt 11/3 97. Fremme af forespørgslen vedtaget 14/3 97).

Begrundelse

Jørn Jespersen (SF):

Der er givetvis mange mennesker i Danmark og Europa og hele verden, der ikke aner ret meget om, hvad Codex Alimentarius-komiteen er for noget, og man kan sige, at det har der været rimelig god grund til.

De regler, der har været udformet i komiteen, har indtil for ganske nylig været vejledende, så de lande, der ønskede at følge dem, kunne gøre det, og andre lande kunne vedtage andre og eventuelt bedre nationale regler, hvis de ønskede det. Men med den nye frihandelsaftale i WTO er dette forhold blevet ændret ganske afgørende, nemlig på den måde, at vi kan komme i en situation, hvor de regler, der bliver vedtaget i Codex Alimentarius-komiteen om tilsætningsstoffer i fødevarer, om pesticidrester, om grænseværdier, om økologiregler, mærkningsregler osv., bliver noget, der i virkeligheden er bindende for Danmarks og EU's lovgivning på området. Det skyldes, at der, hvis der bliver anlagt en sag ved WTO, vil blive henvist til, at det direkte eksplicit er sagt i Traktaten, at Codex' standarder skal inddrages som grundlag for at vurdere, om der er tale om en teknisk handelshindring eller en reel miljøbeskyttelse.

Vi ved endnu ikke præcis, hvordan systemet vil komme til at virke, og hvor stramt man vil fortolke reglerne. Men vi ved i hvert fald, at der helt sikkert vil komme nogle sager, hvor det niveau, der er lagt for sundhedsbeskyttelse, miljøbeskyttelse og forbrugerhensyn i Codex-komiteerne, vil få stor indflydelse på den politiske beslutningsproces i Danmark og i EU. Derfor har det været afgørende for SF at få en åben og gennemsigtig debat her i Danmark om reglerne, reglernes udarbejdelse og beslutningsprocessen.

Det er jo noget, der har været til debat i ganske lang tid, og der har ikke været umiddelbar enighed mellem alle Folketingets partier eller mellem SF og regeringen om, hvordan beslutningsprocessen skulle gribes an. Det er nu lykkedes at lave en beretning i Europaudvalget, som fastlægger samspillet mellem Folketinget og regeringen i hele WTO-komplekset, herunder også Codex Alimentarius, og vi har ønsket at følge denne glædelige, demokratiske udvikling op ved at tage nogle af de sager, der er helt aktuelle, og få en debat her i Folketingssalen om dem.

Derfor har vi rejst spørgsmålet om arbejdet i de to komiteer, som skal holde møde om kort tid, nemlig komiteen, som behandler spørgsmålet om pesticidrester og grænseværdier for dem i vore fødevarer, og komiteen, der arbejder med mærkningsregler, herunder regler for økologiske og allergifremkaldende stoffer osv. Vi har ønsket at få en debat, så vi får en politisk stillingtagen til den forhandlingslinje, Danmark fører, og for at undgå, at embedsmænd skal sidde og forhandle på et usikkert grundlag for Danmarks vedkommende. Vi ønsker at undgå, at det er et lukket regeringsforetagende, der fastlægger politikken, men at det sikres, at det er en åben, offentlig og demokratisk acceptabel proces, der fastlægger den danske forhandlingslinje – forhåbentlig til gavn for sundhed og miljø- og forbrugerhensyn i både Danmark og EU og for den sags skyld i hele verden.

Besvarelse

Fødevarerministeren (Henrik Dam Kristensen): Som det netop er sagt, drejer forespørgslen sig om status for arbejdet og regeringens forhandlingslinje vedrørende to helt forskellige emner i Codex-arbejdet, og derfor vil jeg for klarheds skyld behandle dem hver for sig.

Om pesticiderne kan jeg oplyse, at der er tale om det 29. møde i komiteen, hvor der er en række punkter på dagsordenen. Mange af dem er punkter til rapportering af, hvad der sker i andre dele af FAO/WHO-systemet, som Codex jo er en del af, men selvfølgelig også procedurepunkter og lignende. De punkter, som er centrale for regeringen, drejer sig om principperne for arbejdet og fastlæggelsen af bestemmelserne om pesticidgrænseværdierne og om kontrollen af disse.

En af de mange parametre, der indgår i arbejdet med at fastlægge de egentlige maksimalgrænseværdier for pesticidrester i levnedsmidler, er beregninger over den daglige indtagele af pesticider gennem maden. Sådanne beregninger er nødvendige forudsætninger for at kunne vurdere de sundhedsmæssige forhold og dermed fastlægge egentlige grænseværdier. Det er hensigten i Codex-systemet at revidere de gældende retningslinjer for disse beregninger, fordi man herved kan opnå en smidiggørelse af vedtagelsesprocedurerne uden at forringe forbrugerbeskyttelsen. Til brug for dette arbejde er der udarbejdet udkast til nye retningslinjer, som

skal drøftes i komiteen. Udkast betyder i Codex-proceduren, at man befinder sig i startfasen for opgaven, og der vil således gå lang tid, før man nærmer sig beslutningsfasen på dette punkt.

Med hensyn til beslutninger vedrørende pesticidrester er det vigtigste punkt fastlæggelsen af egentlige grænseværdier for en række pesticid/afgrøde-kombinationer. Komiteen skal tage stilling til en række konkrete forslag, som befinder sig på forskellige stadier i Codex-proceduren. De forslag, som befinder sig i en tidlig fase, vil blive drøftet i komiteen og derefter sendt i endnu en høring i alle medlemslandene, før der kan træffes beslutning. Et antal af forslagene er langt fremme i proceduren, og efter behandlingen i komiteen vil de kunne lægges frem til beslutning i Codex Commission i den kommende sommer.

Hovedparten af de foreslåede grænseværdier giver efter regeringens opfattelse ikke anledning til bemærkninger; men for enkeltes vedkommende mangler der en nærmere belysning af den sundhedsmæssige betydning, og dem siger vi selvfølgelig ikke ja til, før vi har det rette grundlag.

Det sidste punkt vedrørende pesticidrester, jeg vil nævne, er metoden til prøveudtagning i forbindelse med kontrol. Komiteen skal drøfte en revision af de hidtidige metoder for at indarbejde den nyeste viden på området. Disse metoder er en vigtig del af en effektiv global kontrol med restindholdet af pesticider i vores levnedsmidler. Og derfor arbejder vi aktivt med, også på denne front.

Regeringens forhandlingslinje er naturligvis at arbejde for udformningen af Codex-regler, som til fulde lever op til forsigtighedsprincippet. Det er alfa og omega i alle danske forhandlinger på området, at forbrugerbeskyttelsen skal være i orden. Den danske delegation på Codex-mødet vil ikke tilslutte sig resultater på noget punkt, hvor denne forudsætning ikke er opfyldt.

Jeg vil gerne tilføje, at hele opbygningen af principperne for fastlæggelse af pesticidgrænseværdier har til formål at skabe sikkerhed for forbrugerne. Meget kort fortalt udarbejdes grænseværdierne på følgende måde: Toksikologerne fastlægger en »acceptabel daglig indtagelse« – en ADI – som er udtryk for, hvad et menneske kan indtage hver dag hele livet uden at løbe nogen risiko. I denne vurdering er indlagt en meget bred sikkerhedsmargin.

Ud fra praktiske forsøg beregnes en grænseværdi, der er udtryk for de fundne restmængder i produkter, som er behandlet i overensstemmelse med »god landbrugsmæssig praksis«, dvs. at der kun er sprøjtet med den mængde, som er nødvendig for at nå den ønskede effekt. Den beregnede grænseværdi accepteres kun, hvis den ligger under den toksikologiske ADI. Det er helt almindeligt, at den grænseværdi, som beregnes ud fra god landbrugsmæssig praksis, ligger betydeligt under den toksikologiske grænseværdi, og på den måde får man bygget en dobbelt sikkerhed ind i systemet. Det er jeg meget tilfreds med.

På mærkningsmødet i Ottawa er der efter regeringens opfattelse grund til at koncentrere sig om de punkter, som drejer sig om økologiregler, allergimærkning, mærkning af genmodificerede levnedsmidler og sundhedsanprisninger. På økologiområdet er Codex langt fremme med forslag til en vejledning om økologiske levnedsmidler. Der bliver i første omgang formentlig kun tale om vegetabiliske produkter; de animalske må komme i en senere omgang. Forslaget ligner i store træk de regler, vi allerede har på EU-niveau, og på de punkter vil den danske delegation i almindelighed støtte forslaget.

Et særligt problem er spørgsmålet om anvendelse af genetisk modificerede organismer – GMO'er – i økologiske levnedsmidler. Codex-forslaget forbyder dette, og det støtter regeringen helt klart. Problemstillingen giver os imidlertid nogle vanskeligheder på fællesskabsniveau, hvor spørgsmålet til stadighed er til drøftelse.

Anvendelse af tilsætningsstoffer, gødningsstoffer og pesticider er et andet omstridt spørgsmål. Ifølge Codex-forslaget må der bruges flere af disse stoffer, end vi har tilladt i EF-reglerne, og der åbnes ligeledes mulighed for, at der på nationalt niveau kan gives yderligere tilladelser. Disse udvidelser strider mod den danske holdning til økologi og den danske delegation vil arbejde for en begrænsning på dette område.

Forslaget til forbedring af mærkningsregler af hensyn til forbrugere med allergi- og overfølsomhedsproblemer befinder sig i en tidlig fase. Formålet er at forbedre informationen i levnedsmidternes ingrediensliste, så mennesker med allergi eller intolerance over for bestanddele af et levnedsmiddel sættes i stand til i større udstrækning at undgå det, de ikke kan tåle.

Ifølge de gældende mærkningsregler i både Codex, EU og Danmark er det sådan, at indhol-

det af en sammensat ingrediens ikke skal deklarerer, hvis den udgør under 25 pct. af levnedsmidlet. Denne grænse foreslås sænket til 5 pct., og der skal samtidig udformes en liste over bestanddele, der er kendt for at give overfølsomhedsproblemer, og som altid skal deklareres. Dette forslag støtter regeringen varmt, men jeg skal tilføje, at det kan blive vanskeligt at nå frem til den foreslåede løsning. Vi er i vore forhandlinger om dette spørgsmål hæmmet af, at der jo findes et direktiv om 25-pct.-reglen, og der er ikke enighed blandt EU-landene om at ønske dette ændret. Nogle lande frygter bl.a., at mærkningen kan blive for uoverskuelig, og at det vil blive byrdefuldt for industrien.

Mærkningen af genmodificerede levnedsmidler, i daglig tale GMO'er, indgår ikke i Codex-mærkningsreglerne. For at råde bod på dette påbegyndes nu drøftelser om problemerne. Der foreligger til mødet et diskussionspapir, som slet ikke lever op til regeringens politik om krav til mærkning af GMO'er. Ifølge udkastet skal man alene mærke de produkter, som i sig selv er genmodificerede eller indeholder sådanne levende organismer, og de skal kun mærkes, når de adskiller sig fra den traditionelle sammenligning med hensyn til sammensætning, næringsindhold og lignende. De produkter, som er fremstillet af modificerede organismer, dvs. mel fra GMO-korn og kød fra GMO-dyr, skal aldrig mærkes.

Som sagt er der tale om indledende øvelser i Codex på dette punkt, og vi må se i øjnene, at det kan blive vanskeligt at nå et resultat. Ikke mindst amerikanerne har som bekendt ikke let ved at acceptere de holdninger til GMO-mærkning, som vinder stigende tilslutning i Europa.

Spørgsmålet om sundhedsanprisning blev drøftet i komitéen i 1996. Resultatet var så stor splittelse, at den foreslåede tekst blev taget af bordet. Det var alligevel den almindelige opfattelse, at emnet var så vigtigt, at det var nødvendigt at fortsætte drøftelserne. Derfor indsamles nu oplysninger om landenes lovgivning og praksis på området.

Der er således ikke nogen forslag at forholde sig til på nuværende tidspunkt, men den danske delegation vil indgå i drøftelserne ud fra den vinkel, at sundhedsanprisning er forbudt ifølge mærkningsdirektivet. Hvis man skal overveje at ændre på det forhold, må det gøres ved at opstille mere præcise krav til anvendelsen, og der må være sikkerhed for, at vildledning af forbrugerne undgås.

Den røde tråd i forhandlingslinjen på mærkningsmødet er helt klart, at regeringen går ind for mærkning som et særdeles vigtigt instrument i fødevarerpolitikken. Med gode mærkningsregler skal vi medvirke til, at forbrugerne kan træffe beslutninger på et oplyst grundlag, undgå bestanddele i levnedsmidler, som volder individuelle problemer, undgå at blive vildledt og inddrage kvalitetsparametre i deres valg.

Som også forespørgeren gav udtryk for, så bliver det mere og mere betydningsfuldt, hvad der foregår i Codex Alimentarius.

I takt med at vi får en stigende liberalisering af verdensmarkedet omkring handel med fødevarer, og at vi får åbnet vores grænser, er der ingen tvivl om, at det også for danske forbrugere er vigtigt, at regeringen og Folketinget også deltager aktivt i dette arbejde. Varenes fri bevægelighed over grænserne – også ind over EU-grænserne – vil blive mere udtalt i de år, der kommer, så derfor må internationale standarder på så højt et niveau som overhovedet muligt, når det gælder vores fødevarer, være i alles interesse.

Må jeg til slut slå fast, at Codexarbejdet er vigtigt, og også at regeringen prioriterer det højt, men vi må altså ikke tro, at der er tale om en lovgivende forsamling på niveau med EU. Det er stadig op til det enkelte land – eller for den sags skyld EU – at beslutte, om det vil acceptere Codexnormerne.

Skulle der således i Codex blive vedtaget en enkelt pesticidgrænseværdi, som vi ikke er tilfredse med, ja, så kan vi afvise at acceptere den i vores regelfastsættelse, når bare den sundhedsmæssige argumentation er i orden.

Forhandling

Jørn Jespersen (SF):

Jeg skal takke ministeren for besvarelsen af forespørgslen og starte med at sige, at i dagbladet Information kan man i dag læse om en hemmelig komité i et hemmeligt FN-organ, nemlig Codex Alimentarius, som arbejder med hemmelige planer, der vil bane vejen for medicinbøffer og medicinkoteletter på de danske spiseborde.

Man kan jo sige, at formelt set er Codex Alimentarius som komité, dens møder og dens arbejde ikke strengt hemmeligt, men på den anden side må vi jo reelt sige, at arbejdet, som det hidtil er foregået i Codex Alimentarius og dens underkomiteer, i virkeligheden har været

omgivet af så megen lukkethed og så udemokratiske procedurer, at beslutningsprocessen faktisk har været hemmelig for den store offentlighed og langt hen ad vejen også for Folketinget.

Så sent som i foråret 1996, altså for et år siden, forsøgte SF gennem et samråd med den daværende landbrugsminister, den nuværende fødevarerminister, at opnå større parlamentarisk indsigt og kontrol med den beslutningsproces, som vi jo ved vil få vidtrækkende indflydelse på danske og europæiske regler om tilsætningsstoffer, pesticidrester, medicinrester, økologi og mærkning osv.

Vi fik et, syntes vi dengang, lidt afvisende svar fra ministeren, som bl.a. gik ud på, at Codexarbejdet jo var en form for udenrigspolitik, og med henvisning til grundloven var det alene regeringens ansvar. Derfor kunne der højst blive tale om, ifølge ministeren, at lave en orientering af Folketinget, men ikke om nogen form for reel indflydelse.

Og det ville jo i virkeligheden sige, hvis man tog ministerens svar sådan meget for pålydende, at regler for danske og europæiske fødevarers kvalitet og sundhed ikke efter regeringens opfattelse havde noget med indenrigspolitik at gøre, men var henvist til at blive besluttet i lukkede komiteer, hvor embedsmænd og en hærskare af lobbyister fra industri og landbrug i fællesskab udarbejdede og i realiteten vedtog regler, som vil få meget stor indflydelse i Danmark og i Europa.

Vi syntes dengang, at det var et håbløst gammeldags og udemokratiske synspunkt i en globaliseret verden, hvor regler bliver internationaliseret, og hvor samarbejdet hen over grænserne bliver formaliseret. Og heldigvis har regeringen da også forladt den gammeldags indstilling, som den havde for et år siden, og det er nu lykkedes at lave en aftale bekræftet i en beretning fra Folketingets Europaudvalg den 14. marts om, hvordan vi får en fornuftig samarbejdsprocedure mellem regering og Folketing i forbindelse med WTO-sager og herunder jo ikke mindst Codex Alimentarius.

Derfor skal den her forespørgsel ses som en videreførelse af den demokratisering af beslutningsprocessen, som beretningen fra Europaudvalget har lagt op til. Og den retter sig som nævnt også af ministeren mod to vigtige komiteer, der ganske rigtigt ikke har så meget med hinanden at gøre, men som jo begge to beskæftiger sig med forhold, der spiller en stor rolle i den danske debat.

Jeg vil godt sige for klarhedens skyld, at det ikke er SF's hensigt, at alle komitémøder og alt arbejde i underudvalg i Codex skal behandles i Folketingssalen eller for den sags skyld i Europaudvalget og fagudvalg. Men vi ønsker, der bliver udstukket nogle politiske retningslinjer for regeringens forhandlinger på de enkelte sagsområder. Og vi ønsker at indgå i overvejelserne, når der sker væsentlige udviklinger på vigtige områder, hvad enten der er tale om store fremskridt eller problemer, som vi skal forholde os politisk til.

Jeg vil også gerne sige, at debatten for os ikke handler om, hvorvidt der skal være internationale regler og standarder for den globale handel. Reglerne kommer, uanset om man kan lide det eller ej, og de vil få en væsentlig indflydelse på lovgivningen også i Danmark.

Og vi har yderligere det synspunkt, at det faktisk er godt og rigtigt, at der kommer internationale regler og et internationalt retssystem, fordi en ureguleret frihandel jo til enhver tid vil være til den stærkes fordel og skabe nogle uigennemsigtige forhold, hvor de store nationer og multinationale selskaber kan undertvinge mindre lande og mindre firmaer.

Så debatten er altså ikke et spørgsmål om regler eller ikke regler. Spørgsmålet er – debatten omhandler – hvilke regler vi ønsker at få, og det er væsentligt, at vi til stadighed får den debat, sådan at Danmark kan lægge sit lod i vægtskålen for en høj miljøbeskyttelsesstandard, en høj sundhedsstandard, høj forbrugerbeskyttelse osv.

På de konkrete punkter vil jeg gerne sige til ministeren, at vi overordnet set er meget godt tilfreds med den linje, som han har skitseret omkring grænseværdier for pesticider. Vores udgangspunkt i SF er, at der ikke burde forekomme rester af sprøjtemidler i fødevarer. Vi synes dybest set, det er perverst, at der er gift i vores fødevarer.

Vi anerkender, at det i en periode vil være nødvendigt at arbejde med strenge grænseværdier, og derfor er det væsentligt, at Danmark bidrager til, at de grænseværdier bliver lagt på et meget højt sundhedsbeskyttelsesniveau. Her er det vigtigt, at vi lægger vægt på et forsigtighedsprincip ikke bare i den forstand, at der er en eller anden sikkerhedsfaktor, men også i den forstand, at den usikkerhed, som vi ved, der er om grænseværdierne med hensyn til kombinationseffekter og langtidsvirkninger osv., reelt inddrages, sådan at enhver tvivl kommer sundheden og forbrugerne til gode.

Vi synes også, det er væsentligt at gøre op med den vedtagelse, der er lavet i Codex om, at alle argumenter skal være såkaldt sund videnskab. For dybest set er det jo en fornægtelse af livets kendsgerninger at tro, at man kan fastlægge 100 pct. sikre, 100 pct. videnskabelige grænseværdier for, hvad et menneske kan tåle af alle mulige sprøjtemidler igennem et langt liv, og få en fuldstændig sikkerhed.

Det er en abstraktion, og den vil betyde, at vi får nogle voldsomme konflikter i forhold til lande, der ønsker at have en højere miljøbeskyttelsesstandard, som ud fra nogle kulturelle eller etiske overvejelser ønsker at have andre regler, end man har vedtaget på globalt plan. Og derfor bliver vi nødt til at problematisere begrebet den sunde videnskab, som det bliver anvendt i Codex, og her ligger der en væsentlig opgave for Danmark efter vores opfattelse.

Med hensyn til økologireglerne synes vi, det er godt, der kommer økologiregler på globalt niveau. Det vil betyde, vi kan få nogle bedre produkter f.eks. fra den tredje verden, og det vil betyde, at mange tredjeverdenslande får en mulighed for at opbygge systemer, hvor de kan få en eksport til os af varer, som er anerkendt på vores markeder. Men det ville nok være en god ting, hvis vi lagde os mere i selen for at yde bistand og skabe fair handel for mange af de tredjeverdenslande, som ønsker at eksportere økologiske fødevarer til os.

Ministeren oplyser, at der i de regler, der er på vej i Codex, er lagt op til, at genetisk modificerede organismer bliver forbudt inden for økologien, og det synes vi selvfølgelig er en god ting og støtter meget regeringens forhandlingsposition. Vi synes, det er vigtigt, at regeringen og Danmark taler med sin egen stemme i denne sag og ikke lader sig undertvinge et EU-synspunkt, hvis det skulle trække i en retning, Danmark ikke ønsker.

Vi lægger også meget vægt på, at vi med hensyn til tilsætningsstoffer, gødning og pesticider sikrer økologien en høj grad af troværdighed. Og hvis der kommer globale regler, som virkelig svækker reglerne, som vi hidtil har kendt i Danmark og EU, risikerer vi i virkeligheden, at økologien mister den troværdighed, den har i dag, og at vi derfor får nogle uønskede miljømæssige virkninger på det her område. Så derfor opfordrer vi regeringen til at stå meget stærkt fast på de danske synspunkter i den sammenhæng.

Det ser ud til, at der kommer nogle gode regler for allergi, og det er jo sådan set værd at bemærke sig, at de kommende Codexregler i virkeligheden betyder en forbedring af beskyttelsesniveauet, hvis de forslag, der i øjeblikket er til behandling, kan bære igennem. Og det er lidt interessant i den her sammenhæng, at man altså, hvis man går ind og forhandler, godt nok har en mulighed for rent faktisk at forbedre de eksisterende europæiske regler, og det støtter vi selvfølgelig at man gør.

Med hensyn til den generelle mærkning af gensplejsede fødevarer er der jo ikke så meget andet at sige end at henvise til den dagsorden, som Folketinget har vedtaget i 1994. Ministeren har jo også nævnt, at det er den, regeringen forhandler på baggrund af, og det er selvfølgelig helt indlysende, at sådan må det være, og det er godt, at det sker.

Fra SF's side kan vi også støtte regeringens forhandlingslinje, når det gælder sundhedsanprisninger. Udgangspunktet må være, at det ifølge mærkningsdirektivet er forbudt og skal behandles meget restriktivt, så vi sikrer mod vildledning af forbrugerne.

På den baggrund er vi meget glade for debatten i dag, fordi den lægger op til, at Folketinget får mulighed for, at Danmark bidrager aktivt og stærkt til et højt globalt beskyttelsesniveau inden for miljø og sundhed og forbrugerbeskyttelse. Det internationale perspektiv i denne her sammenhæng er meget væsentligt for os, og på den baggrund skal jeg på vegne af Socialistisk Folkeparti, Socialdemokratiet, Venstre, Det Konservative Folkeparti og Det Radikale Venstre fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden

»Idet Folketinget bekræfter beretningen fra Europaudvalget af 14. marts 1997 om behandlingen af WTO-sager m.v. og udtrykker sine intentioner om løbende at følge det vigtige arbejde i Codex Alimentarius og organisationens komiteer med henblik på at arbejde for et højt globalt beskyttelsesniveau for miljø, sundhed og forbrugerhensyn, opfordres regeringen til

– som dansk politik at arbejde for, at levnedsmidler friholdes for pesticidrester, og at udarbejdelse af grænseværdier sker ud fra et forsigtighedsprincip,

- at arbejde for, at de danske økologiregler med hensyn til tilsætningsstoffer, gødningsstoffer og pesticider fastholdes og danner udgangspunkt for de kommende regler fra Codex Alimentarius,
- at arbejde for mærkningsregler, som sikrer, at forbrugerne kan træffe bevidste valg på et oplyst grundlag såvel om produkternes bestanddele som om selve produktionsprocessen.

Tinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 69).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne spørge hr. Jørn Jespersen om dagsordenen skal forstås således – det går jeg egentlig ud fra, men jeg vil gerne have det bekræftet – at den ikke træder i stedet for den konkrete mandatgivning i Folketingets Europaudvalg. Jeg hæftede mig ved, at man brugte udtrykket regeringens forhandlingslinje, og ministeren nævnte nogle konkrete ting, som kommer til afgørelse i komiteerne her i løbet af få måneder.

Det er i hvert fald meget væsentligt for Enhedslisten, at vi uanset den her dagsorden, som jo er ret overordnet og bred i sine formuleringer, er enige om, at disse konkrete spørgsmål skal forelægges Folketingets Europaudvalg vedrørende forhandlingsmandat. Hvis bare vi er enige om det, så er det i hvert fald et væsentligt skridt, men jeg er bekymret for, at dagsordenen konkret kan trække nogle ting væk fra Folketingets Europaudvalg. Det er det ene.

Så vil jeg godt spørge hr. Jørn Jespersen, når nu der blev fremlagt så præcis en kritik af hemmelighedskræmmeriet i Codexarbejdet: Hvorfor er der så ikke i dagsordenen nævnt noget om yderligere skridt til at fjerne hemmelighedskræmmeriet i Codexarbejdet?

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Jamen jeg kan 100 pct. berolige hr. Keld Albrechtsen med, at en vedtaget dagsorden af denne karakter selvfølgelig ikke fjerner nogen som helst mandatgivelser, der ellers ville have været i Folketingets Europaudvalg.

Og jeg kan henvise hr. Keld Albrechtsen til at læse beretningen af 14. marts, der fastlægger de regler, der blev enighed om vedrørende de kommende spilleregler for, hvordan regering og Folketing samarbejder, og de er selvfølgelig fuldstændig uændrede i forhold til denne dagsorden.

Det, der er tale om her, er, at vi fra Folketingets side i Folketingssalen fastlægger nogle helt overordnede sigtelinjer for den danske forhandlingsindsats, så man kan sige, at nu er der en opbakning til nogle synspunkter, forhåbentlig fra et meget bredt flertal i Folketinget, og det styrker selvfølgelig den danske forhandlingslinje og fastslår nogle kendsgerninger, som det er meget godt at få fastslået også i forhold til offentligheden.

Med hensyn til hemmelighedskræmmeriet kan jeg sige til hr. Keld Albrechtsen, at netop det forhold, at vi her for første gang har en samlet debat om fastlæggelsen af den politiske linje i Codex Alimentarius i Folketinget, jo er en meget væsentlig del af opgøret med hemmelighedskræmmeriet.

Men jeg skal meget gerne medgive hr. Albrechtsen, at der også kunne være god grund til at kigge på f.eks. den måde, sagerne bliver forberedt på, på industriorganisationers og landbrugsorganisationers indflydelse. Jeg synes, de skal høres, men jeg er ikke sikker på, at de burde have helt den vægt og indflydelse, som de har i dag, og jeg synes, at også den del af beslutningsprocessen er noget, vi fortsat skal diskutere videre og få demokratiseret.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Fødevarerministeren redegjorde i sin omfattende fremlæggelse netop for forhandlingerne omkring økologireglerne – hvor vanskelige de er. Og det helt centrale spørgsmål i økologireglerne er spørgsmålet om gensplejsning.

Derfor vil jeg gerne spørge hr. Jørn Jespersen: Når der nu står her, »at arbejde for, at de danske økologiregler med hensyn til tilsætningsstoffer, gødningsstoffer og pesticider fastholdes«, hvad er så egentlig årsagen til, at man ikke her udtrykker, at det, der er det helt centrale for de internationale økologiregler, netop er, at der er forbud mod gensplejsning?

Det vil være en utrolig hjælp, det vil være den aller-, aller-, allerstørste hjælp til tredjeverdenslande, fordi de netop bliver presset af hele den internationale gen- og kemiindustri.

Derfor kan dette efter min opfattelse komme til at ligne, at man skal arbejde for, at økologireglerne skal omfatte det her, men ikke med hensyn til gensplejsning.

Jeg vil gerne sige, at det er det vigtigste, når det drejer sig om at få fastslået noget internationalt om økologireglerne, nemlig at gensplejsningen er ude af billedet.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil nu gerne sige til hr. Jørn Jespersen, at jeg er skuffet over, at der ikke i dagsordenen kunne komme noget ind om en øget offentlighed i den danske Alimentarius-komité's arbejde, f.eks. om sammensætningen af den danske repræsentation af alle de lobbyister, der sidder der fra industriens side. Det bliver der intet gjort ved, og det er jeg skuffet over, må jeg sige.

Det andet er så spørgsmålet om mandatgiving. Vi kender jo regeringens fremgangsmåde, når den har fået en dagsorden gennemført i Folketinget. Vi har set det med forhandlingerne på regeringskonferencen. Så siger regeringen: Jamen vi har en dagsorden, så har vi et mandat. Derfor søger regeringen ingen konkrete mandater i Folketingets Europaudvalg, når det gælder forhandlingerne på regeringskonferencen.

Det, jeg frygter, og det, jeg gerne vil have garanti for, og det kan jeg forstå at hr. Jørn Jespersen har aftalt med fødevarerministeren og med de partier, han har foreslået denne dagsorden sammen med – det vil jeg gerne have bekræftet af hr. Jørn Jespersen – er, at der foreligger en aftale, der sikrer, at der ikke med denne dagsorden kan henvises til, at så har man taget stilling til regeringens forhandlingslinje, og så unddrager regeringen sig den beretning, som vi har lavet, og som jeg jo helt bestemt har læst, kan jeg sige til hr. Jørn Jespersen, eftersom jeg selv har været med til at lave den.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Jeg synes ikke, Enhedslistens forsøg på at bringe sig selv i fokus er særlig interessant. Det er muligt, at hr. Keld Albrechtsen har været med til at skrive beretningen; så burde han også have forstået den. Den er, som den er, og den fastlægges, hvornår og på hvilke måder der skal gives mandater, og det er selvfølgelig fuldstændig uantastet af, om der foreligger en dagsorden her.

Jeg kan sige til hr. Keld Albrechtsen, at der foreligger ikke nogen som helst aftale om, hvad en dagsorden vedtaget her i Folketinget skulle træde i stedet for eller ikke træde i stedet for. Vi vedtager en dagsorden efter de sædvanlige procedurer, og med det antal af forespørgsler, som Enhedslisten rejser, er det jo ikke en fremgangsmåde, som er helt ukendt for det parti.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg ved, at hr. Jørn Jespersen har meget kort tid til at svare, så derfor vil jeg gerne gentage mit spørgsmål.

Det er: Mener hr. Jørn Jespersen ikke, at det helt centrale i økologireglerne i den internationale debat er at sikre gensplejsningsfri økologi?

Og så vil jeg gerne spørge: Hvad er grunden til, at det ikke står i den dagsorden, som der skal forhandles om? Der kan man måske netop udtrykke det, at man vil acceptere WTO-regler fastsat i Codex Alimentarius om, at økologireglerne ikke forholder sig til gensplejsning.

Det vil i praksis betyde, at Danmark kan blive tvunget til at acceptere, at der markedsføres produkter i Danmark under det økologiske navn – godt nok ikke under vores mærke, men under det økologiske navn – hvor der er anvendt gensplejsning. Det er helt, helt uacceptabelt. Derfor er dét det helt centrale spørgsmål i den internationale debat om økologiregler.

Og jeg vil gerne spørge hr. Jørn Jespersen: Hvorfor er dagsordenen ikke omfattet af et krav om gensplejsningsfri økologi?

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Hvad angår sagens substans, ved hr. Hindrup Andersen udmærket, at vi er meget enige om, at økologiske varer bør friholdes for gensplejsede organismer.

Når hr. Hindrup Andersen spørger, hvorfor det ikke står i dagsordenen, går jeg ud fra, at det ikke er så meget af hensyn til ham selv, men af hensyn til offentligheden, for hr. Hindrup Andersen kender nemlig godt forklaringen. Forklaringen på, at det ikke står i dagsordenen, er den, at Enhedslisten har en så verdensfjern og så nationalistisk politik, at det er fuldstændig umuligt at vedtage dagsordener, der handler om den danske forhandlingslinje i den store verden sammen med Enhedslisten.

Af den grund kommer SF's oprindelige udkast til en dagsorden, som netop fastslog, at

de økologiske varer skulle friholdes for de gensplejede ting, ikke til afstemning, fordi det flertal, der skulle have sikret det, bl.a. Enhedslisten, ikke var til noget som helst i den her sammenhæng.

Derefter var vi selvfølgelig nødt til at finde et flertal for en linje, som var knap så god som den, vi havde ønsket, men som trods alt er et væsentligt fremskridt i forhold til den nuværende situation, og nogle af de parter, som er med i den, har ønsket, at pinden skulle udgå, fordi de ikke var enige i den. Det er forklaringen, og så har hr. Hindrup Andersen foranlediget forløbet genopfrisket, så alle andre også kender det.

Konklusionen er, at Enhedslisten i virkeligheden svigter hele sit internationale ansvar ved udelukkende at satse på, at Danmark bare kan vedtage regler for sig selv, men ikke også har det andet aspekt med, nemlig at vi skal påvirke udviklingen internationalt. Det er en stor skam, og det er især en skam for et parti, som en gang imellem kalder sig socialistisk.

Tove Lindbo Larsen (S):

Folketingets forretningsorden indebærer mange muligheder for at få belyst emner og få besvaret spørgsmål. Det gælder jo både i udvalgene og i salen og selvfølgelig også under en forespørgsel.

Spørgsmål om Codex Alimentarius har da også været behandlet såvel i Sundhedsudvalget og i Europaudvalget som i samråd. Man kan jo så stille spørgsmålet, om der er behov for denne forespørgsel, ikke mindst set i forhold til beretning nr. 7 i Europaudvalget om Folketingets behandling af WTO-sager. Den blev enstemmigt vedtaget.

Men når nu forespørgslen er stillet for at præcisere holdningerne, er det også godt nok. Det kan være god pædagogik at gentage, helst på en interessant måde.

De to emner, som Codex Alimentarius-komiteerne skal behandle i nær fremtid, er fødevarernes eventuelle indhold af pesticidrester og forbedring af mærkningsreglerne, og jeg vil kommentere begge emner.

Socialdemokratiets overordnede politik er at prioritere forbrugerbeskyttelsen højt. Helt enkelt kunne man sige, at forbrugeren ikke må udsættes for sundhedsrisici eller vildledning. Det gælder for såvel fødevarernes indhold af pesticidrester som mærkning af fødevarer.

For at kunne leve op til disse regler er det nødvendigt at udarbejde regler for de kriterier, der indgår i vurderingen af et produkts indhold

af pesticidrester. Det vil sige, at det drejer sig om grænseværdier for den tilladte mængde. Det interesserer i høj grad Socialdemokratiet.

Det er imidlertid ikke tilstrækkeligt kun at interessere sig for den tilladte mængde. Det drejer sig også om kombinationen af forskellige pesticider og ikke mindst den samlede indtagelse i et livsforløb.

Metoden for at kunne leve op til disse vurderinger finder vi afgørende vigtig. Det er, som ministeren har nævnt, en lang procedure. For Socialdemokratiet er det vigtigt, at man ikke i sin iver for at opnå resultater springer over, hvor gærdet er lavest. Der må i vurderingerne tillægges en betydelig margin, så de eventuelle sundhedsrisici styres af en reel forbrugerbeskyttelse.

Derfor må der også laves regler for kontrol. Det ord, der siger, at tillid er godt, men kontrol er bedre, er jo ikke helt forkert.

Man kunne så stille spørgsmålet, om vi virkelig er så skeptiske, som jeg her giver udtryk for. Og der må jeg sige, at kontrol anser jeg for at være god forbrugerpolitik, når der er indbygget et skøn og en forventning om, at der kun sprøjtes med den mængde, som er nødvendig for at nå den ønskede effekt.

Det var den ene slags kontrolfunktion. Den anden er: Hvordan får Folketinget orientering om, hvad der foregår i Codex-komiteerne? Og det mener jeg at vi har besluttet i den beretning nr. 7 fra Europaudvalget, hvor specielt arbejdet i Codex-komiteerne omtales, altså i en halvårlig redegørelse og derudover i særlige tilfælde, hvor ministeren skal indhente mandat, eller hvor der er nogle markante sager, der skal diskuteres.

Det skal jo ikke forstås på den måde, at Europaudvalget eller det relevante ressortudvalg skal orienteres om detaljer i et forhandlingsforløb; det er ikke en rigtig fremgangsmåde. Men de væsentlige ting er det selvfølgelig afgørende at få åbenhed omkring.

Selv om beslutninger i Codex Alimentarius-komiteerne ikke er forpligtende – det er ikke en lovgivende forsamling for de enkelte lande – må det have indflydelse og vil få indflydelse på varen og varekontrollen både nu og i fremtiden. Derfor er det alligevel vigtigt, hvad der bliver vedtaget i disse komiteer.

Hvad angår mærkningsmødet i Ottawa er Socialdemokratiet enig med ministeren i, at det er områder som økologiregler, allergimærkning, mærkning af genmodificerede levnedsmidler og

sundhedsanprisninger, Danmark skal koncentrere sig om. Det ligger helt klart i dansk politik, at gensplejsning ikke hører hjemme i økologiske produkter; det kan ikke fraviges.

Vi skylder også forbrugerne reel oplysning, så man har et ærligt grundlag at træffe beslutninger på, når valget om fødevarer skal træffes. Jeg tænker på såvel genmærkning som på mærkning i øvrigt af hensyn til allergikere, som har stort behov for at få oplyst, hvad varer indeholder. Det har i virkeligheden noget med sundhed at gøre.

Jeg forstod på ministeren, at sandsynligheden for at opnå bare en vis grad af enighed er ret begrænset, så ministeren har gode muligheder for at leve op til en procedurebeslutning om orientering til Folketinget på forskellig måde.

Forbrugerbeskyttelse, forbrugernes sikkerhed frem for specifikke erhvervsinteresser anser Socialdemokratiet for at være den rigtige holdning for arbejdet i komiteerne for Codex Alimentarius, som for resten på dansk kan oversættes til fødevarereglement. Så enkelt og forståeligt kan det siges.

Dagsordenen, som vi er medforslagsstillere til, støtter vi naturligvis.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg vil gerne spørge fru Tove Lindbo Larsen, om det ikke er socialdemokratisk politik, at den økologiske produktion er uforenelig med gensplejsede produkter. Det var mit ene spørgsmål. Jeg regner med, at fru Tove Lindbo Larsen svarer ja til det.

Og så som det næste: Ville fru Tove Lindbo Larsen ikke også synes, at det så var rimeligt, at det kom med i dagsordenen, så man internationalt argumenterede for, at det skal være gensplejsningsfrit, når det drejer sig om økologisk produktion?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må sige til fru Tove Lindbo Larsen, at vi i Enhedslisten er kede af, at man har valgt fra regeringspartierne side at lave en dagsorden sammen med partiet Venstre i stedet for at lave en sammen med Enhedslisten. Og jeg skal bare sige, at hvis man en anden gang er interesseret i et bedre resultat, kan det altså opnås ved at kigge til den anden side.

Så vil jeg godt spørge fru Tove Lindbo Larsen om det problem med mandatgivningen, som jeg

rejste over for hr. Jørn Jespersen, for jeg kunne forstå på hr. Jørn Jespersen, at spørgsmålet om den her dagsordens indvirkning på mandatgivningen i Folketingets Europaudvalg ikke har været drøftet mellem dem, der har lavet dagsordenen. Jeg synes, det er uklogt, at man ikke har været omhyggelig med det, men så vil jeg godt spørge fru Tove Lindbo Larsen eller ministeren, hvis det er tilladt i samme sammenhæng, for det er også ret væsentligt, hvad regeringen mener om det spørgsmål: Kan vi få garanti for, at dette her ikke vil blive opfattet som en konkret mandatgivning til de sager, som ministeren nævnte ville komme til beslutning i komiteerne vedrørende bl.a. grænseværdier og mærkning af fødevarer inden for de kommende måneder? Kan vi være sikre på, at der bliver søgt konkrete mandater i Folketingets Europaudvalg på grundlag helt præcist af den beretning, vi har vedtaget, og at man ikke vil komme fra regeringens side og sige, at nu har vi et mandat, for vi har en dagsorden, og så gøre, ligesom man gør på regeringskonferencen, hvor man henviser til en dagsorden fra december 1995, som så dækker alt, hvad der foregår på regeringskonferencen?

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Man kunne være stærkt fristet til ikke at overholde Folketingets forretningsorden, men jeg skal nok lade være at give efter for fristelsen og begynde at stille spørgsmål til hr. Keld Albrechtsen. Derfor skal jeg bare spørge fru Tove Lindbo Larsen, om hun kan bekræfte, at der rent faktisk lå en dagsorden, som blev sendt til Enhedslisten, og som indeholdt en pind om, at økologiske varer skulle friholdes for gensplejsede fødeemner, men at der ikke kunne opnås enighed om den dagsorden, fordi Enhedslisten ville have sit synspunkt om, at Danmark selv frit skulle kunne fastsætte alle mulige regler med i en dagsorden, og da det jo ikke har meget med den virkelige verden at gøre, var der altså ikke mulighed for at lave sådan en dagsorden.

Jeg vil gerne spørge, om Socialdemokratiets ordfører kan bekræfte, at sådan har forløbet faktisk været, og om den socialdemokratiske ordfører er enig med mig i, at det forhold, at der ikke er nævnt noget i selve dagsordenen, jo ikke betyder, at den danske politik er ændret, men at det selvfølgelig, som også ministeren har sagt, er en klar dansk forhandlingslinje, at økologiske varer skal friholdes for gensplejsede organismer.

(Kort bemærkning).

Tove Lindbo Larsen (S):

Vi har her i Folketinget flere gange diskuteret spørgsmålet om gensplejsning i forhold til økologiske varer. Der er ingen ændringer i denne holdning. Økologiske varer skal ikke være gensplejsede. Med henblik på, om man skal gennemføre det internationalt, vil jeg sige, at umiddelbart er det da et godt mål at have, men det er bare ikke realistisk, og i Folketinget må vi jo meget ofte handle efter den realistiske politik, der kan gennemføres. Jeg synes, at med den diskussion, vi har i dag, og med den dagsorden, der foreligger, har vi altså fået mulighed for at præcisere vores holdninger på det område, og det er jeg ganske sikker på at der er et flertal for.

Med henblik på at lave dagsordener med Venstre ved hr. Albrechtsen jo udmærket godt, at skal man have gennemført noget i Folketinget, så må man jo finde flertallet, og flertallet var ikke at finde med Enhedslisten, og når vi kunne enes med Venstre, De Konservative og SF om at lave den dagsorden, vi havde her, så syntes vi, det var en så klar forbedring forbrugerpolitisk, at vi ville støtte den og også være medforslagsstillere.

Og der vil jeg så med det samme sige, at denne her dagsorden selvfølgelig ikke undergraver beretning nr. 7 fra Europaudvalget. Det kan der ikke herske tvivl om. Den beretning piller vi jo ikke ved ved hjælp af nogle andre dagsordener. Vedrørende forhandlingsforløbet kan jeg da bekræfte, at det er fremstillet af hr. Jørn Jespersen i overensstemmelse med sandheden.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Nu begynder jeg at blive forvirret på et lidt højere niveau. Hr. Jørn Jespersen nævnte, at der havde været foreslået en dagsorden, som jeg kunne forstå, at Socialdemokratiet muligvis eller muligvis ikke havde tilsluttet sig, hvor der stod, at man også skulle arbejde for, at økologien i Codex Alimentarius var gensplejsningsfri. Nu siger fru Tove Lindbo Larsen, at grunden til, at det ikke står i dagsordenen, er, at det er urealistisk, og derfor ville fru Tove Lindbo Larsen ikke have det med i dagsordenen. Skal jeg så tolke det derhen, at fru Tove Lindbo Larsens udlægning af dagsordenen er, at det hermed fastlægges, at fødevarerministeren i Codex Alimentarius-sammenhænge ikke skal fremhæve og arbejde aktivt for, at økologireglerne bliver gensplejsningsfri? Det var faktisk det, fru Tove

Lindbo Larsen sagde, fordi hun fandt, det var urealistisk.

Men det var ikke sådan, fødevarerministeren fremlagde sin tale. Derfor vil jeg foreslå, at man tog et lille summemøde i Socialdemokratiet, sådan at man blev enige om, hvad socialdemokratisk politik er i denne her sag.

Fødevarerministeren (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Bent Hindrup Andersen har jo været på talerstolen op til flere gange og talt om økologi og GMO'er og, synes jeg, bragt forvirring ind i debatten. Selv om det ikke burde være nødvendigt, vil jeg godt læse ordret op, hvad jeg sagde for et øjeblik siden fra denne talerstol. Da sagde jeg:

»Et særligt problem udgør spørgsmålet om anvendelse af genetisk modificerede organismer, altså GMO'er, i økologiske levnedsmidler. Codex' forslag forbyder dette, og det støtter regeringen helt klart.«

Så tilføjede jeg selvfølgelig, sandfærdigt som det er, at problemstillingen imidlertid giver os lidt vanskeligheder på Fællesskabsniveau, hvor spørgsmålet stadig er til drøftelse.

Så jeg tror ikke, der er grund til at nære nogen som helst tvivl om, hvad regeringens holdning, hvad regeringens linje er, når vi taler GMO og økologi, hvad enten vi taler Fællesskabsniveau, hjemligt niveau, eller vi taler Codex Alimentarius.

(Kort bemærkning).

Tove Lindbo Larsen (S):

Ja, det kan jo næsten ikke siges tydeligere, end ministeren har sagt det. Det er klart, at den forhandlingslinje, der er lagt, og det, som ministeren fremkommer med her, støtter vi.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg vil gerne kvittere for fødevarerministerens klare holdning til gensplejsede produkter og økologi. Den har jeg aldrig sået tvivl om. Det har jeg aldrig sagt, heller ikke her. Det, der skete, var, at fru Tove Lindbo Larsen fra denne talerstol – nu kan vi jo se det i forhandlingerne – siger, at årsagen til, at fru Tove Lindbo Larsen ikke ville have, at der skulle stå gensplejsningsfri produkter i kravene til Codex Alimentarius, var, at det var urealistisk at få det igennem i internationale organer. Og det var den anmærkning, som jeg gjorde ophævelse over, men jeg kan forstå, at fru Tove Lindbo Larsen nu er enig med fødevarerministeren, og det er jeg glad for.

Formanden:

Fru Tove Lindbo Larsen for en kort bemærkning. Derefter går vi videre til hr. Jens Vibjerg.

(Kort bemærkning).

Tove Lindbo Larsen (S):

Ja, det skal også være kort, det er klart, men det, jeg sagde, var, at det var urealistisk at gennemføre det ved en dagsorden i Folketinget. Der var ikke et flertal, der syntes, at det skulle ind i dagsordenen. Det er det, jeg pegede på. Og så er jeg i øvrigt enig med ministerens kommentarer, og hvad han har sagt i sin tale.

Jens Vibjerg (V):

Venstre lægger stor vægt på det internationale samarbejde. Det er vigtigt i den internationale sammenhæng, at de regler, vi opstiller for vores produktion, er så ensartede som muligt. Det giver de mest lige konkurrencevilkår, og det giver også med vore dages store internationale samhandel den største sikkerhed for produktkvaliteter.

Det er vigtigt, at Folketinget er orienteret om de væsentlige spørgsmål og tiltag, og derfor er vi tilfredse med den beretning, der er afgivet af Europaudvalget den 14. marts i år. Der skal selvfølgelig ikke herske tvivl om, at Venstre vil arbejde for, at vi undgår pesticidrester i vore levnedsmidler, og at grænseværdierne sættes på et niveau, så fødevarerne ikke på nogen måde kan udgøre en sundhedsrisiko. Og jeg har forstået på fødevarerministeren, at regeringen ligeledes lægger vægt på dette.

Når vi taler om mærkning, går Venstre ind for – som vi har sagt ved adskillige lejligheder fra denne talerstol – at vi som forbrugere skal have reel og relevant mærkning. Det vil sige, at vi skal have en mærkning, hvor vi som forbrugere kan træffe vore valg på et oplyst grundlag, altså en klar og troværdig mærkning.

Jeg vil godt berøre to af de områder, ministeren var inde på. Det ene er tilsætningsstoffer, som kan give forbrugeren allergi- og overfølsomhedsproblemer. Vi mener for det første, at det er vigtigt, at vi ikke bruger flere tilsætningsstoffer end nødvendigt, så vi kan sikre sundheden og sikkerheden i vores fødevarer.

For det andet er det vigtigt, at vi har en tydelig information, så de mennesker, der har disse problemer, i højere grad bliver i stand til at undgå det, de ikke kan tåle.

Og jeg tror for klarhedens skyld, at man bør afkode mange varedeklARATIONER og i højere

grad sætte ord på varens indhold. Derfor er jeg glad for, at ministeren er opmærksom på det problem, allergikere har.

Det andet område, jeg vil kommentere, er ministerens bemærkninger om genmodificerede organismer i økologiske levnedsmidler. Jeg forstod, at regeringen helt klart støtter et forbud mod GMO'er i økologiske levnedsmidler.

Uden at skulle anfægte tidligere beslutninger mener jeg, at man kan gøre sig overvejelser om, hvorvidt det er klogt. Jeg tror, det giver to problemer. Det vil på sigt gøre det utrolig svært at være økolog, fordi det bliver svært helt at holde sig fri og få tilstrækkeligt med råvarer. Og jeg anser genteknologien for et væsentligt bidrag til at mindske brugen af pesticider. Er man bekymret for nogle af de ting her, så mener jeg, at der først og fremmest er grund til at være bekymret for pesticider.

Hvis vi har en skrap godkendelsesprocedure, så tror jeg, at vi har en meget stor grad af sikkerhed, en sikkerhed, der er langt større end ved anvendelse af pesticider. Jeg kan godt lide, at vi opererer med så stor grad af sikkerhed, som vi nu har mulighed for, men ellers mener jeg ikke, at ministerens retning er helt ude af kurs, så jeg vil slutte med at sige, at med hensyn til sundhedsanprisninger er jeg enig med ministeren i, at vi skal sikre mod vildledning af forbrugeren.

Men jeg hørte også ministeren sige, at vi ikke på forhånd skal lukke af for fremskridt. Det er jeg enig i.

Og i Venstre tilslutter vi os selvfølgelig den dagsorden, vi selv er medforslagsstillere til.

Lene Espersen (KF):

Codex Alimentarius blev stiftet i 1962 med det formål at implementere det fælles FAO-WHO Food Standard Programme, og her beskæftiger man sig primært med at fastsætte retningslinjer for levnedsmiddeldområdet.

For Det Konservative Folkeparti er det vigtigt at prioritere den slags internationalt arbejde højt.

Som en naturlig forlængelse af vort EF-medlemskab, hvor vi laver fælles lovgivning på EU-niveau, skal der også et bredere internationalt samarbejde til. Fødevarer kender jo hverken lande- eller EU-grænser.

Blot bør man holde sig for øje, at Codex-arbejdet ikke er et lovgivningsmæssigt arbejde. Der er tale om at fastsætte normer, som det er op til det enkelte land eller EU at tilslutte sig. Der er altså tale om frivillighed. Og det føler jeg

er vigtigt at få fremhævet i den her debat, sådan at man ikke begynder at lægge et ekstra lag oven på den lovgivning, som vi allerede har nationalt og på EU-plan.

Men jeg synes ikke desto mindre, at det er vigtigt, at vi har de retningslinjer på levnedsmiddelområdet på internationalt niveau. Men man skal altså ikke foranlediges til at tro, at Codex-samarbejdet kan bruges eller misbruges til at være en slags domstol eller overnational lovgivning over for medlemslandene. Det føler jeg er vigtigt at få præciseret.

Forespørgerne sætter to konkrete områder til debat, nemlig pesticidrester i fødevarer og mærkning af fødevarer.

For Det Konservative Folkeparti er det væsentligste at få fastlagt klare pesticidgrænseværdier, og vi støtter hensigten med at revidere de gældende retningslinjer, således at beslutningsproceduren forbedres, uden at dette skader forbrugerbeskyttelsen.

Det er i forbindelse med fastsættelse af grænseværdier vigtigt at få klargjort det daglige indtag af pesticider i maden for at sikre de sundhedsmæssige forhold.

Jeg vil gerne fremhæve, som det også fremhæves i den motiverede dagsorden, at der naturligvis bør gælde et forsigtighedsprincip, således at den grænseværdi, der fastlægges, ligger under den toksikologiske grænse, den såkaldte ADI, og at man samtidig fastlægger grænseværdier, der er beregnet ud fra praktiske forsøg. Her tænker jeg på forsøgene med godt landmandskab.

Med hensyn til mærkning er det væsentligste, ligesom ministeren har været inde på, at koncentrere sig om mærkningsregler for økologi og regler for allergimærkning og GMO'er.

Her vil man på mærkningsmødet i Ottawa fastlægge regler, der ligger tæt op ad EU-reglerne, i første omgang dog kun for vegetabiliske produkter.

Det er i den forbindelse vigtigt at understrege, at man vil forbyde GMO'er i økologiske levnedsmidler, og det er jo fint i tråd med den nyligt vedtagne dagsorden her i Folketinget.

Det Konservative Folkeparti er nemlig af den opfattelse, at det er vigtigt for at give forbrugerne et reelt og frit valg, at man friholder de økologiske levnedsmidler for GMO'er, således at man har en mulighed for, hvis man af etiske årsager ikke ønsker at indtage fødevarer, der indeholder GMO'er i den ene eller den anden substans, at vælge et økologisk produkt.

Ligeledes lægges der op til en forbedring af reglerne for allergimærkning, hvor det i dag er tilladt ikke at deklare en ingrediens, såfremt denne udgør mindre end 25 pct. af levnedsmidlet. Man vil arbejde for at nedsætte denne sats til 5 pct., og som også ministeren har været inde på, er det her rent faktisk en forbedring for forbrugerne i forhold til de nuværende regler.

Samtidig arbejder man med at ville lave en liste over bestanddele, der giver overfølsomhedsproblemer, og som altid skal opgives i deklarationen. Dette arbejde støtter Det Konservative Folkeparti. Vi kan ikke være i en situation, hvor eksempelvis allergikere indtager en lang række fødevarer, som gør dem syge, ganske enkelt fordi vi ikke kan få lavet en fornuftig liste. Så det arbejde støtter Det Konservative Folkeparti, men vi erkender, at det nok vil tage et stykke tid, før man får udarbejdet en sådan liste.

Med hensyn til genmodificerede organismer generelt er det Det Konservative Folkepartis holdning, at novel food-forordningen giver en tilfredsstillende opdeling af mærkningskravene. Det Konservative Folkeparti mener nemlig, at man skal finde den nødvendige balance, hvor man accepterer, at folk af etiske årsager skal kunne fravælge GMO'er. Det er derfor, vi mener, at de økologiske produkter er et rigtig sted at sætte den grænse, men vi mener ikke, at man skal stille krav om så omfattende mærkninger, at det blot forvirrer forbrugerne. Med andre ord skal det være en kvalificeret mærkningsordning, vi står over for, og derfor mener vi også, at det oplæg, som ministeren er kommet med i dag, går i den helt rigtige og fornuftige retning.

Med hensyn til dagsordenen så finder vi den også meget tilfredsstillende. Tidligere ordførere har været inde på, at den er meget bred, men jeg synes trods alt, at den indeholder en række væsentlige styrkelser, i forhold til hvad der gælder i dag. Her tænker jeg først og fremmest på, at vi direkte nævner beretningen fra Europaudvalget af 14. marts, som jo netop handler om behandlingen af WTO-sager, og som eksplicit udtrykker, at også arbejdet i Codex-komiteerne skal komme til drøftelse i Europaudvalget.

Jeg synes også, det er vigtigt at få fremhævet, at det her drejer sig om at fremhæve en globaliseringstendens, altså ikke at tro, at det er nok, vi nationalt laver et beskyttelsesniveau, der er tilfredsstillende, fordi det er altafgørende, at vi på globalt plan forsøger at lave fælles retningslinjer, hvis vi faktisk vil tilgodesee forbrugernes interesser.

Jeg synes også, det er godt, at vi i dagsordenen anerkender, at der er behov for at fastsætte grænseværdier. Der er jo nogle partier, der tror, at vi fuldstændig kan undgå pesticidrester i levnedsmidler, og jeg tager det, at man anerkender grænseværdier, som et udtryk for, at der rent faktisk er behov for at gå ind og sætte et niveau, og at man ikke helt kan undgå det.

Endelig vil jeg sige omkring mærkningsreglerne, at jeg synes, det er fornuftigt, at vi her arbejder ud fra hensynet til økologien, men at vi også arbejder for, at mærkningsreglerne bliver så overskuelige, at man faktisk kan tale om, at forbrugerne kan træffe et valg på et såkaldt oplyst grundlag. Og jeg læser den sidste såkaldte pind i den motiverede dagsorden på den måde, at vi ikke skal til at stille krav om, at alt skal mærkes og indeholde tykke bøger fulde af informationer om hvert enkelt produkt, for det vil ikke være til gavn for forbrugerne. Forbrugerne skal kunne træffe et valg, men de skal også kunne træffe et valg uden at skulle læse deklARATIONER, der er meterlange.

Så derfor støtter Det Konservative Folkeparti den motiverede dagsorden og håber på en velvillig behandling.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Der er et enkelt punkt i fru Lene Espersens indlæg, som jeg gerne vil hæfte mig ved, og det er i øvrigt også lidt i relation til ministerens tidligere besvarelse.

Det er spørgsmålet om graden af frivillighed i forbindelse med Codex-regler på forskellige områder. Formelt set er det jo korrekt, at der er tale om nogle vejledende regler og standarder, som landene kan implementere eller lade være at implementere, alt efter hvad man ønsker. Men sagen er jo den, at der eksplicit i WTO-aftalen er henvist til Codex, og hvis der opstår en sag, en tvist, som det hedder i det system, som betyder, at et land vil klage over eksempelvis EU's eller Danmarks regler omkring tilsætningsstoffer eller pesticidrester og siger, at her er der efter deres opfattelse tale om et for højt beskyttelsesniveau, så vil det være Codex' regler, der bliver lagt til grund. Det er bekræftet af ministeren i et svar til Folketingets Sundhedsudvalg i bilag 348 af 15. marts 1996 i spørgsmål 57, hvor det ordret hedder:

»Dette indebærer, at der i tvistbilæggesager i WTO vil være en forhåndsformodning om, at en eksisterende Codex-standard er

udtryk for en tilstrækkelig sundhedsbeskyttelse, og det vil være vanskeligt for et land at sandsynliggøre et behov for at opretholde et sundhedsbeskyttelsesniveau, der går videre end den fastlagte Codexnorm.«

Er Det Konservative Folkeparti ikke enig i, at der vil være en ganske stor sandsynlighed for, at de vejledende normer i Codex også bliver de faktisk gældende regler i EU og Danmark?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg har et spørgsmål til fru Lene Espersen om forståelsen af dagsordenen. Det er problemet med de gensplejsede organismer og økologiske fødevarer, og det vil blive afgørende for, om Enhedslisten bliver tvunget til at stemme imod den her dagsorden.

Vi er tilfredse med det, ministeren sagde om, at der ikke skal være gensplejsede organismer i økologiske fødevarer. Det står regeringen fast på. Jeg hørte også fru Lene Espersen sådan, at det står De Konservative fast på. Så jeg må forstå det sådan, at det alene er partiet Venstre, der har fået fjernet ordet fra den pind, der vedrører de økologiske varer. Det er alene partiet Venstre.

Men det, jeg gerne vil spørge om, er: Får det konsekvenser for det, flertallet nu pålægger regeringen at gøre? Får det konsekvenser, at ordene gensplejsede organismer er gået ud af dagsordenen, eller kan vi være sikre på, at det, fødevarerministeren sagde, er det, der vil blive administreret efter?

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg vil gerne spørge fru Lene Espersen om den situation, hvor Codex Alimentarius ender på et regelsæt, lad os nu sige for pesticidindhold i fødevarer, som er over vores. Fødevarerministeren sagde utrolig klart i sin redegørelse, at vi så selvfølgelig fastholder vores krav.

Jeg vil gerne spørge: Er det også fru Lene Espersens opfattelse, at vi både kan og skal fastholde vores krav, som jo er videnskabeligt dokumenterede, i den situation, hvor WTO lander på et lavere niveau?

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Til hr. Jørn Jespersen og hr. Bent Hindrup Andersen vil jeg endnu en gang fastslå, at jeg har forstået det således, at Codex Alimentarius-

arbejdet drejer sig om at fastlægge normer. Det er et samarbejde, som foregår mellem, jeg mener, det er omkring 146 medlemslande, og som sådan må man fortolke det. Hvis vi ser på vores samarbejde på EU-niveau, er der altså tale om, at vi her laver lovgivningsmæssige initiativer, som Danmark er forpligtet til at leve op til. Og det er i det lys, man må se den her debat. Man kan ikke begynde at gå ind og fortolke på, hvis og såfremt alle mulige mærkelige tilfælde skulle opstå. Jeg synes, det er vigtigt at få fastlagt de klare retningslinjer.

Og til hr. Keld Albrechtsen må jeg sige, at da jeg er ordfører for Det Konservative Folkeparti, så mener jeg, det er mest reelt, at jeg besvarer det, der er Det Konservative Folkepartis politik, også når det gælder GMO i økologiske fødevarer. Vi står fuldt ud bag den dagsorden, vi selv var med til at stemme for her i Folketinget for få måneder siden, hvor vi jo netop fastslog, at det er i dansk interesse, at vi arbejder for, at økologiske fødevarer ikke indeholder GMO'er, og det står vi stadig væk ved.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

To ting til den konservative ordfører. For det første er jeg selvfølgelig meget tilfreds med, at det nu er slået ret kraftigt fast, at der fortsat er et stort flertal, som siger, at økologiske fødevarer skal friholdes for gensplejsede organismer, og det er virkeligheden ikke det, debatten handler om. Vi kunne have fået det endnu klarere fastslået, hvis Enhedslisten havde kendt sin besøgelsestid, men det gjorde de altså ikke, så tilstandene er uforandret på det punkt. Det er der et bredt flertal bag.

Og det forhold, at noget ikke står i en dagsorden, betyder selvfølgelig ikke, at det modsatte er gældende. Der står heller ikke noget i dagsordenen om, at man skal lade være at sparke til hunde. Det betyder jo ikke, regeringen hermed opfordrer til at sparke til hvilken som helst hund, der kommer forbi. Så Enhedslistens stormløb er fuldstændig volapyk og ren vildledning af debatten.

Men jeg vil gerne spørge fru Lene Espersen, når hun siger, at der alene er tale om frivillige normer, og at vi bare kan lade være, om ikke Det Konservative Folkeparti anerkender den store mulighed, risiko, der ligger for, at hvis der bliver fastsat f.eks. grænseværdier for pesticidrester, som er slappere end de nuværende regler i Danmark og EU, så kan et hvilket som helst

land i WTO føre en sag under domstolene og få os dømt til enten at rette os efter reglerne eller betale en kompensation, der modsvarer det beløb, som landet mener sig snydt for, og at vi derfor vil komme under et væsentligt pres for at følge Codex-reglerne.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg skal beklage, at Folketingets forretningsorden ikke giver mig mulighed for et gensvar til hr. Jørn Jespersen. Jeg vil opfordre formanden til at gøre sådan, at man ikke kommer i den urimelige situation, så længe vi har den forretningsorden, at man ikke kan forsvare sig. Men jeg kan så vende tilbage til det i min ordførertale.

Så vil jeg sige til fru Lene Espersen, at det var et klart svar, da fru Lene Espersen meget klart, synes jeg, sagde, at vi selvfølgelig skal fastholde vores standarder her, og var enig i fødevarerministerens fremlæggelse.

Det næste, jeg så vil spørge fru Lene Espersen om, er, om det så ikke også ville være fru Lene Espersens ønske, at vi i dag udtrykte, at man også internationalt i f.eks. WTO skulle arbejde for, at det økologiske regelsæt blev gensplejsningsfrit?

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Til hr. Bent Hindrup Andersen vil jeg sige, at jeg allerede har givet udtryk for, hvad Det Konservative Folkeparti mener om denne sag, men vi er tilfredse med den dagsorden, som foreligger nu. Vi mener ikke, at den på nogen som helst måde er i strid med den dagsorden, vi vedtog for flere måneder siden, og det mener jeg er svar nok på det spørgsmål.

Til hr. Jørn Jespersen vil jeg blot sige, at jeg ikke er juridisk ekspert, og jeg kan ikke stå her og vurdere, hvordan WTO's nye tvistbilæggesystem og EU's lovgivningsregler eventuelt konflikter imod hinanden i en hypotetisk situation, så jeg vil foreslå hr. Jørn Jespersen at stille et spørgsmål til de relevante juridiske myndigheder, for det er jeg ude af stand til at svare på.

Vibeke Peschardt (RV):

Formålet med forespørgslen er dels oplysninger til Folketinget om, hvor langt man er kommet i arbejdet i de to internationale komiteer, der arbejder med standarder for henholdsvis pesticidrester i fødevarer og mærkning af fødevarer, altså en status over den seneste møderække og

resultaterne heraf. Herudover ønsker forespørgerne at orientere sig om forhandlingslinjen i arbejdet.

Først om pesticiderne. Pesticidrester i fødevarer burde der efter vores opfattelse slet ikke være. Men sådan ser verden jo desværre ikke ud, og da slet ikke den internationale verden, som til dels er sat på dagsordenen her. Agrokemien har for længst holdt sit indtog på verdensmarkedet, hvor den mange steder bliver modtaget med begejstring og taget i brug antagelig uden de store hensyn til grundvandsressourcer, natur, miljø eller pesticidrester i grønsager.

Jeg kan huske fra Miljøudvalgets tur forrige sommer til Malaysia endeløse rækker af sprøjtede palmeplantager, der havde afløst den fældede regnskov. Det var en del af fremskridtet derude, og jeg er overbevist om, at der vil gå mange år, før man når det samme debatniveau, som er aktuelt i et demokratisk land som Danmark, hvor en del af debatten jo lige i øjeblikket er jordbrug og giftfri grønsager. Når jeg nævner eksemplet, er det jo for at understrege de vanskeligheder, der antagelig er for oplyste demokratier som det danske, ved at deltage i komitéarbejderne og i WTO-samarbejdet. Det er antagelig ikke nogen let sag i disse internationale fora at være talsmænd for den rene økologi, hvilket jo altså heller ikke er tilfældet.

Det danske mål er at påvirke, og det danske mål for Codex i pesticidsammenhæng er derfor først og fremmest at fastlægge bestemmelser om grænseværdier og kontrollen med, at de bliver overholdt, samtidig med at vi holder os målet for øje. Dernæst skal vi indarbejde nye og mere effektive metoder til på et globalt plan at få kontrol med restindholdet af pesticider i levnedsmidler.

I Det Radikale Venstre er vi enige i den forhandlingslinje, der lægger op til Codex-regler, der til fulde lever op til forsigtighedsprincippet, således at forbrugerbeskyttelsen til enhver tid er i centrum. Vi er også tilfredse med, at de danske forhandlere til det kommende møde i Codex-komiteen ikke vil tilslutte sig nogen resultater, hvor denne forudsætning ikke er opfyldt. Der skal være sikkerhed for forbrugerne.

Omkring Codex-mødet om mærkning i Ottawa senere i april kan vi ligeledes tilslutte os den linje, fødevarerministeren har lagt på de punkter, der drejer sig om økologiregler, allergimærkning, mærkning af genmodificerede fødevarer og sundhedslovprisninger.

I Det Radikale Venstre ser vi alle disse internationale forhandlinger og standardiseringsvedtagelser som en del af en meget lang proces, hvor endemålet må være rene og giftfrie fødevarer som led i verdenshandelen. Hvordan og hvornår dette mål bliver opfyldt, kan vi ikke sige noget om, men vi kan som et lille demokratisk land med fri debat, en veloplyst befolkning og en kritisk forbrugerskare levere vores stemmer for det, vi mener er fremskridtet og fremtiden.

Vi skal bruge disse Codex-komiteer til at fremme vores mål inden for de rammer, vi lægger her i Folketinget og i EU-sammenhæng. Derfor er det også relevant at medtage mærkning af genmodificerede fødevarer, der for øjeblikket ikke indgår i Codex-arbejdet om mærkning. Man er ikke nået ret langt i det spørgsmål, men her kan vi være med til at påvirke med de resultater, som Kommissionen, Parlamentet og det danske Folketing har været enige om omkring mærkningen i bl.a. novel food-forordningen.

Jeg skal slutte med at sige, at vi naturligvis kan støtte den af SF og regeringen foreslåede dagsorden, som tilsluttes af V og K.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Det har aldrig været formålet med arbejdet i Codex Alimentarius at sikre høje globale standarder. I alle væsentlige sager har Codex Alimentarius valgt hensynet til den fri handel over hensynet til miljø. Og folk som Leon Brittan lægger ikke skjul på, at for EU skal arbejdet med de globale standarder sigte på, at det skal være lettere f.eks. for europæisk industri at eksportere sine varer.

Når der somme tider lyder andre toner fra EU, er det mere rettet mod den folkelige opinion end mod forhandlingerne med tredjelande. Kloden skal være så glat som en skøjtebane, så varerne og kapitalen uhindret kan drøne fra den ene ende til den anden uden smålig skelen til miljø og sundhed. Alle ubehagelige ujævnheder og hindringer i form af højere miljøkrav i de enkelte lande skal fjernes.

Findes der noget handelspolitisk organ, der er mere udemokratisk end Codex Alimentarius? Vi har en dansk komité, hvor flertallet består af industrifolk og embedsmænd, der uden om Folketinget tager beslutninger om dansk politik i forhold til den del af miljøstandarderne, der handler om fødevarer, dvs. om folkesundheden. Hvor er lægerne og miljøorganisationerne?

Hvor er forbrugerne bortset fra Forbrugerrådets enlige repræsentant? Og ikke mindst: Hvor er den folkelige debat om, hvilke fødevarer vi vil indtage, og hvad vi skal vide om dem, vi indtager?

Beslutningerne fra den danske komité forhandles videre i en arbejdsgruppe under Ministerrådet, og til allersidst viderebringes det, der kaldes EU's position, til Codex Alimentarius-kommissionen og til undergrupperne. I undergrupperne, hvor de fleste reelle beslutninger tages, er op til 2/3 af de delegerede repræsentanter for industrien, og hele 30 pct. af den danske repræsentation består af repræsentanter for industrien.

Når der så oven i købet kan opstå tvivl om, hvorvidt Folketinget orienteres ordentligt, som vi oplevede i efteråret, så må man sige, at cirklen er sluttet, og at bunden er nået, og hvilke veje skal vi så gå for at opnå højere standarder? Dette er at smide tøjlerne, dvs. afstå fra dansk politik på dette område. Dette er at smide tøjlerne til fordel for kampen for globale standarder. Dette er at skyde sig selv i foden, hvis det altså er miljøet og folkesundheden, man vil beskytte.

Med den WTO-aftale, vi desværre har, og med den måde, den udvikler sig på gennem størrelser som Codex Alimentarius, er vejen lagt mod maksimumstandarder, der for mange lande i verden vil være forringelser. Hvis ikke standarderne kan fastsættes i politiske forhandlinger, findes der et WTO-bureaukrati, der kan berede vejen, f.eks. de paneler, undergrupper, der skal afgøre, om et lands standarder kan forsvares videnskabeligt.

Hvad betyder videnskabeligt? Ja, det betyder, at forsigtighedsprincippet fravælges, et princip, vi er enige om, og som der er et solidt flertal for her i Folketinget. Det betyder, at forsigtighedsprincippet i international sammenhæng fravælges. Bevisbyrden ligger endda hos det land, der sætter høje standarder.

Vi må sige det samme om Codex Alimentarius, som vi har sagt om de forhandlinger, der har været i komiteen om handel og miljø. Denne komité diskuterede i 2 år, nemlig fra mødet i Marrakech i 1994 til mødet i Singapore i 1996, og der kom intet ud af det, ud over en beslutning om at arbejdet skulle fortsætte.

Vores konklusion er, at de, der taler for at kombinere frihandel med miljøregulering, ikke har udsigt til at opnå andet end frihandel til skade for miljøet. De erfaringer, vi hidtil har haft med Codex Alimentarius, viser nøjagtig den

samme tendens. På mødet i Codex Alimentarius i juli 1995 blev der taget stilling til tre store sager:

Den første sag, der skulle afgøres, handlede om, hvorvidt der kunne bruges andre principper end videnskabelige principper, når der skal tages stilling til, om varer skal have fri adgang eller ej. Det blev besluttet, at kun videnskabelige principper skal styre beslutningerne. Ikke noget forsigtighedsprincip, ikke noget med begrundet tvivl af hensyn til forbrugerne. Den anden sag betød, at EU før eller siden skal ophæve forbudet mod import af kød, der indeholder væksthormoner. Den tredje sag var nær endt med, at BST-hormoner, der bruges til malkekvæg, var blevet godkendt. Beslutningen blev udsat, og man kunne fortsætte.

Det centrale spørgsmål er, hvordan vi sikrer, at kapitalen reguleres. Vi kan selvfølgelig ikke være med til at give frit løb for konkurrence på lave miljøstandarder, lave lønninger og dårlige sociale forhold. Så er det store spørgsmål, hvor kapitalen skal reguleres og hvordan. Der er intet, der tyder på, at institutioner som WTO kan gøres til et redskab for regulering af kapitalen. Derfor: Det at sige, at vi skal arbejde for høje miljøstandarder på et globalt plan ved at acceptere, at hele dette spørgsmål afklares i EU eller WTO, svarer til, at de ansatte på Danyard gik ned i løn i solidaritet med de strejkende havnearbejdere i Liverpool, og vinderne, arbejderne i Liverpool, vinder intet ved det, tværtimod.

Derfor insisterer vi på retten til at gå videre end de regler, der måtte vedtages i WTO, for det er kun på den måde, vi kan bidrage til at løfte standarderne andre steder. Høje standarder i Danmark giver spillerum for miljøbevægelserne og miljøvenlige regeringer andre steder. I dag risikerer Danmark at være med til at forringe mulighederne for en global miljøregulering. At forestille sig, at miljøvenlige lande – og vi ynder jo at bryste os af danske miljøstandarder – kan presse højere standarder igennem, når det indre marked står for døren, er mildt sagt lidt naivt. Mulighederne ligger i at insistere på vores egne høje standarder. Med andre ord: Fuld miljøgaranti.

På den baggrund skal jeg fremsætte følgende forslag om motiveret dagsorden, men lige inden vil jeg gerne knytte en kommentar til, hvorfor jeg fremsætter den:

Havde jeg hørt fødevarerministerens tale inden denne debat, så ville jeg sige, at en dagsorden, der tog fødevarerministerens tale til efter-

retning, var meget, meget mere præcis end den dagsorden, der nu tegner sig et flertal for. Derfor vil det være væsentlig mere vidtgående at tage fødevarerministerens tale til efterretning end den dagsorden, der ligger i dag. Det vil jeg gerne kvittere for over for ministeren, fordi ministeren både har forholdt sig til, hvad der skal ske med økologireglerne om gensplejsning, og hvad der skal ske i forhold til den situation, hvor Codex Alimentarius vedtager nogle regler, der er ringere end den beskyttelse, vi har herhjemme. Men hvis man gerne vil give landbrugsministeren yderligere et håndtag at holde i, vil jeg fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden

»Idet Folketinget bekræfter beretningen fra Europaudvalget af den 14. marts 1997 om behandlingen af WTO-sager m.v. og udtrykker sine intentioner om løbende at følge det vigtige arbejde i Codex Alimentarius og organisationens komiteer med henblik på at arbejde for et højt (globalt) beskyttelsesniveau for miljø, sundhed og forbrugers hensyn, opfordres regeringen til

- at fastholde retten til at bevare og udbygge højere standarder for levnedsmidler end dem, der måtte fastlægges i Codex Alimentarius og i hele WTO-systemet uden nogen form for økonomisk sanktionering,
- at tage initiativ til en politisk debat om den danske Codex Alimentarius-komiteés sammensætning samt om offentlighedens indblik i komiteens arbejde,
- at sikre, at levnedsmidler friholdes for pesticidrester, og at udarbejdelse af grænseværdier sker ud fra et forsigtighedsprincip, som tager højde for kombinationseffekter, langtidsvirkninger på mennesker og for, at enhver tvivl kommer forbrugere til gode,
- at sikre, at der ikke må anvendes genmodificerede organismer i økologiske fødevarer, og at dette forbud indarbejdes i de kommende mærkningsregler for Codex Alimentarius,
- at de danske økologiregler med hensyn til tilførsningsstoffer og pesticidrester fastholdes og løbende forbedres samt danner udgangspunkt for de kommende regler for Codex Alimentarius,
- at sikre, at sundhedsanprisninger for fødevarer fortsat er forbudt, og at enhver form for vildledning af forbrugere skal forhindres, og

- at arbejde for mærkningsregler, som sikrer, at forbrugeren kan træffe bevidste valg på det oplyste grundlag såvel om produkternes bestanddele som om selve produktionsprocessen.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«
(Dagsordensforslag nr. D 70).

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Nu kan man jo se, hvordan sådan en lang dagsorden bliver til. Det gør den nemlig ved, at man tager SF's udkast, og så skriver man til, at i øvrigt skal Danmark bestemme alting selv.

Dermed kommer man i enestående grad til at modsige sig selv. På den ene side har hr. Bent Hindrup Andersen nu foreslået en dagsorden, hvor Danmark skal arbejde for et højt beskyttelsesniveau internationalt og globalt med hensyn til miljø, sundhed og forbrugers beskyttelse. På den anden side mener hr. Bent Hindrup Andersen, at Danmark skal bestemme alting selv i modstrid med, at der findes internationale regler overhovedet.

Kunne man ikke i det mindste appellere til, at Enhedslisten bare afklarede med sig selv, hvilken strategi man har i forhold til at sikre miljø og sundhed i et globaliseret marked med stigende international handel? Var det for meget for langt, at man valgte enten en fuldstændig national strategi, hvor man sagde, at landene skal bestemme selv – og det tror vi i Enhedslisten er den bedste strategi – eller at man gik ind og havde bare en lille bitte smule internationale visioner?

I øjeblikket siger man begge dele, alt efter hvem man har lyst til at tilfredsstille. Det er altså dybest set ikke særlig hæderligt.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg kan bekræfte, at det er helt korrekt sagt af hr. Jørn Jespersen, for meget af det her er genbrug, og ophavsretten til hovedparten af denne dagsorden er hr. Jørn Jespersens.

Jeg kan så klargøre lidt om, hvordan det er forløbet. Jeg har ringet adskillige gange – det ved hr. Jørn Jespersen også – for at høre til et

udkast til en dagsorden. Jeg fik et udkast i går aften klokken cirka 16.30, jeg læste det igennem og meddelte hr. Jørn Jespersen, at vi gerne vil have miljøgarantien med i den, og foreslår, at det ville være en god ting. Så hører jeg ikke noget fra hr. Jørn Jespersen, ud over at jeg får en telefonopringning fra hr. Jørn Jespersen, lige før forespørgslen skal starte: Nu kan han meddele mig, at jeg er helt isoleret. Det er åbenbart det, som har været hr. Jørn Jespersens udgangspunkt i forhandlingerne: ikke at opnå et godt resultat, men at isolere Enhedslisten.

Så vil jeg gerne sige, at grunden til, at vi fremsætter sådan et dagsordensforslag, er, at for os er det afgørende at sikre, at vi kan gå videre, for vi har ikke nogen tiltro til, at de regler, der laves i WTO, ender på et fornuftigt niveau.

Den tale, som landbrugsministeren holdt, indeholdt den miljøgaranti, som vi har efterlyst i forhandlingerne med hr. Jørn Jespersen. Derfor vil jeg sige – og det er så et tilbud til regeringen, hvis den skulle ændre opfattelse – at en dagsorden, der tager fødevarerministerens redegørelse til efterretning, ville være væsentlig mere præcis og vidtgående og rigtig end den dagsorden, der bliver vedtaget her.

Den dagsorden er faktisk med til at udvande, hvad det er, der skal ske i forhold til miljøgarantien og også i forhold til regelsættet om gensplejsning i forbindelse med økologi. Det er Venstre, der har stillet det som betingelse, og hvis jeg skal konstatere noget – for nu at blive på det polemikniveau, som hr. Jørn Jespersen startede; det bryder jeg mig ellers ikke meget om, men jeg synes, det er lidt fristende – vil jeg sige, at hr. Jørn Jespersen i forhandlingerne om denne dagsorden har ladet sig trække godt og grundigt rundt i manegen af partiet Venstre.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Det helt centrale spørgsmål om Enhedslistens strategi i en globaliseret verden med øget international handel fik vi ikke meget svar på. Jeg synes, det er det, der er det interessante.

Mener Enhedslisten, at der kommer regler for handelen mellem verdens lande? Hvis Enhedslisten anerkender, at det kommer der trods alt, at de er på vej, at de eksisterer i et vist omfang, og at de hele tiden bliver udviklet, hvad er så Enhedslistens strategi i forhold til sådanne regler? Er det at gå ud i den store verden, uanset hvor lidt man bryder sig om det i Enhedslisten, og prøve at påvirke de regler, som i vidt omfang

også kommer til at gælde for Danmark? Eller er det en strategi, der hedder: Vi skal melde os ud af den store verden, melde os ud af WTO og så have vores egne regler i en eller anden naiv forestilling om, at dem kan vi opretholde over for multinationale selskaber og store nationer?

Hvad er Enhedslistens strategi? Kunne man ikke få en klar udmelding på det?

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Hvis jeg skal sige det kort, er det meget godt udtrykt i den dagsorden, som vi har foreslået. Selvfølgelig skal vi arbejde for at sikre de økologiske regler, og vi skal også først og fremmest sikre, at vi i Danmark kan gå videre og lave mere vidtgående regler.

Det er utrolig vigtigt, at det, som vi normalt kalder en miljøgaranti, sikres, for hovedformålet med WTO-reglerne er ikke at sikre miljøet. Det er at sikre den fri handel, og enhver national miljøregel, der er mere vidtgående end WTO's regler, vil altid være at opfatte som en generende hindring for den fri handel.

Det er derfor, vi mener, det er utrolig vigtigt at udtrykke det, som fødevarerministeren også har sagt: at i det øjeblik WTO kommer med nogle regler, hvor beskyttelsesniveauet er lavere end vores, fastholder vi vore egne.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Det nytter ikke, at hr. Hindrup Andersen henviser til den dagsorden, som han har skrevet af og tilføjet nogle enkelte brokker til, for den er i strid med sig selv. I den dagsorden står der på den ene side, at man skal gå ind og arbejde for et højt globalt beskyttelsesniveau med hensyn til miljø, sundhed og forbrugerhensyn, og på den anden side samtidig køre den dér nationale linje med, at Danmark helt frit skal kunne vælge niveauerne for sig selv uden hensyn til internationale regler.

Man kan ikke mene begge dele. Det er fup og svindel. Det er at føre befolkningen bag lyset at blive ved med at påstå, at her har Danmark en mulighed for at bestemme reglerne selv. Enhedslisten minder mere og mere om en familie, der sidder på en slægtsgård, der er købt af udlændinge, og venter på, at Poul Reichhardt vender hjem og redder det hele.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg fortryder egentlig, at jeg kørte med på den lidt besynderlige polemik før. Jeg syntes, at det lå lige for at gøre det, for hr. Jørn Jespersen hører ikke efter, men fortsætter bare med polemik.

Det, vi mener, er selvfølgelig, at minimumsstandarder er en god ting. Vi mener bare ikke, at WTO er det bedste organ at arbejde i, men når der arbejdes med det i WTO, så arbejder vi for minimumsstandarder på et højt niveau, og derudover kan hvert enkelt land gå videre.

Det er ikke så svært at forstå. I hele EU-diskussionen er det jo netop det, der hedder miljøgaranti. Er det nu sådan, at hr. Jørn Jespersen heller ikke accepterer, at vi skal arbejde for en miljøgaranti, der betyder, at vi kan opretholde højere standarder i forhold til EU?

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

En miljøgaranti er jo netop udtryk for, at man i de internationale regler har fået lavet nogle aftaler om, hvornår et land kan gå videre med hensyn til miljø og sundhed. Hr. Hindrup Andersen ved udmærket, hvad SF's position er, og dér tror jeg ikke vi er så uenige: at vi både i EU-sammenhæng og WTO-sammenhæng skal arbejde for, at der kommer nogle høje minimumsnormer, som alle skal følge, og at de enkelte lande får mulighed for at gå videre. Men det er selvfølgelig en mulighed, som til enhver tid må være underlagt en retlig regulering, fordi man skal kunne dokumentere, at der er berettigede miljø- og sundhedshensyn, som vejer tungere end hensynene til den fri handel.

Det indebærer, at hvis vi skal kunne få den slags vedtaget – det er en politisk kamp – skal vi gå ind og præge regelsættet på internationalt niveau, for ellers er alternativet, at der ikke er nogen regler, og så har vi jungleloven, som netop ikke er en lov, men en retsløs tilstand, hvor de stærke kan tryne de svage.

Derfor bliver Enhedslisten nødt til at beslutte sig for, om de vil have internationalt udsyn og kæmpe den store kamp i den store verden, eller om de vil blive ved med at snyde befolkningen ved at sige, at det kan Danmark bare selv bestemme.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg vil gerne sige til hr. Jørn Jespersen, at jeg er helt enig. Det er jo det, der står i dagsordenen, og det er også det, ministeren har sagt meget, meget klart i sin tale: at man selvfølgelig kan forsvare de niveauer, der er højere.

Men det kan hr. Jørn Jespersen ikke få sine nye miljøforkæmpervenner i Venstre og i virkeligheden heller ikke De Konservative – måske nogle gange mere De Konservative end Venstre – til at gå med til; det er jo det, der er kernen.

Det var konklusionen på min lille polemik før, at det, der rent faktisk er sket her, er, at hr. Jørn Jespersen har ladet sig trække rundt i manegen af Venstre og har lavet en dagsorden, der er væsentlig ringere, end det ville være at tage ministerens klare redegørelse til efterretning.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil godt indledningsvis på Dansk Folkepartis vegne takke SF, fordi de har rejst denne debat. Den giver os i Dansk Folkeparti lejlighed til sætte fokus på de muligheder, der ligger i den større frihandel, som i bund og grund er hele ideen med WTO og tidligere GATT.

I modsætning til hr. Bent Hindrup Andersen, der ser det som en store fare, ser vi det som en meget stor mulighed, at vi i verdenshandelen generelt får en langt større grad af frihandel. Her er WTO midlet, som skal bruges til at nå dette mål, så det er klart, at det har vores støtte.

Der er så mange fordele ved frihandel, at det klart opvejer de ulemper, som nogle vil påstå frihandel også kan have. Og så har frihandel igennem WTO den virkning, at det også modvirker EU's lukkede marked. Netop inden for fødevareområdet er EU kendetegnet ved at virke utrolig planøkonomisk og ved at virke som et lukket marked med en toldmur udadtil. Her har WTO en mulighed for at virke som banebryder for at få dette lukkede marked nedbrudt og få markedskræfterne til at virke. Derfor er resultaterne af de forhandlinger, som man når frem til i de mange forskellige fora, hvor man forsøger at udmønte denne tankegang, selvfølgelig vigtige.

Alternativet er protektionisme og lukkethed for de enkelte landes markeder. Det er ikke til fordel for Danmark, og det er for den sags skyld heller ikke til fordel for de lande, som er dårligere stillet end Danmark, og som vi også ønsker skal få større muligheder i en globaliseret verdenshandel.

Når det så er sagt, skal jeg også sige, at vi i Dansk Folkeparti selvfølgelig ønsker så høje globale beskyttelsesregler som muligt igennem det arbejde, som forestår og praktiseres i de forskellige komiteer, hvilket SF også har sat fokus på her i dag. Men for os at se er det ikke muligt at få regler om så høj en beskyttelse, som vi ønsker, og derfor er det selvfølgelig afgørende, at der bliver mulighed for at give forbrugerne nogle ordentlige og tilstrækkelige mærkningsregler, der skal sikre, at forbrugerne kan træffe deres valg på et oplyst grundlag.

Det vil sige, at politikerne ikke skal fjerne muligheden for, at forbrugerne kan købe de forskellige produkter, som kan være produceret på forskellige vilkår, men reglerne skal sikre, at forbrugerne kan få oplysning om, hvordan varerne er produceret, og hvad varerne indeholder, når de træffer deres valg af, hvilke produkter de ønsker at købe.

Når vi ser den dagsorden, som i dag er foreslået af et flertal i Folketinget, synes vi, at den i meget vid udstrækning opfylder de krav, som vi har til indholdet. Specielt det, at mærkningsregler skal sikre, at forbrugerne kan træffe bevidste valg på et oplyst grundlag både med hensyn til produkternes bestanddele og selve produktionsprocessen, er noget, der har vores fulde støtte, og derfor kan vi også i sin helhed støtte den dagsorden, som flertallet har foreslået.

I forhold til den debat, der har været om Europaudvalgets beretning om behandlingen af WTO-sager, vil jeg gerne sige, at det selvfølgelig er en forudsætning for vores støtte til dagsordenen, at den ikke på nogen måde anfægter regeringens pligt til for det første at orientere og for det andet at søge mandat i Europaudvalget i forhold til denne beretning. Det er en helt klar forudsætning, og med de bemærkninger, der er faldet tidligere under debatten, tager jeg det for givet, at det også er forslagsstillernes forudsætning ved fremsættelsen af dagsordenens forslag.

Det skal altså ikke være sådan, at vi nu har arbejdet for, at Europaudvalget i det daglige får større indflydelse på disse sager, blot for at regeringen efter i dag kan henvise til en dagsorden.

Jeg skal afslutningsvis markere vores tilfredshed med, at der både med en forespørgsel som denne og også generelt i den daglige debat er skabt større indsigt og interesse for det arbejde, der foregår i WTO. Det skal selvfølgelig bruges til at sikre, at det ikke kun er regeringen, som

stadfæster Danmarks holdning til de forhandlinger, der foregår, men at det faktisk sker i en åben proces, som Folketinget og Folketingets udvalg også har mulighed for at tage del i.

Uanset at vi som politiske partier har forskellige indgangsvinkler til vigtigheden af frihandel og miljøspørgsmål og vægter forskelligt, er det vigtigt for os, at det foregår på et fuldstændig oplyst grundlag og på et grundlag, som alle parlamentarikere kan tage aktiv del i, hvis det ønskes. Her er denne forespørgsel i dag og arbejdet med den beretning, som er vedtaget i Europaudvalget, vigtige bestanddele, og vi vil forfølge det og arbejde videre med det ud fra de signaler, jeg her har givet.

Fødevarerministeren (Henrik Dam Kristensen): Bortset fra enkelte intermezzoer undervejs må man vel sige, at det har været en forholdsvis fredelig debat.

Jeg vil gerne starte med at citere hr. Jørn Jespersen, som, tror jeg, i sin ordførertale kaldte mig gammeldags. Det er klart, at man bliver en smule pikeret, når man bliver kaldt gammeldags; det var i forhold til den holdning, jeg havde for et års tid siden. Jeg vil gerne sige, at jeg nok ikke helt oplevede det samråd som værende så firkantet, som det blev refereret. Men jeg oplevede også, at jeg som minister i forbindelse med samrådet ikke flyttede nogen grænser.

Så vil jeg gerne helt klart tilkendegive, at jeg synes, det er ganske glimrende, at et flertal i Europaudvalget i samarbejde med regeringen nu har lavet en beretning, som jeg synes klart fortæller, hvordan dette samarbejde skal være i fremtiden. Det synes jeg er ganske udmærket.

Jeg er glad for, at der er et bredt flertal bag den dagsorden, der nu kommer til afstemning. Det synes jeg er godt i forhold til det videre arbejde. Jeg er også glad for den ros, som min tale har fået, oven i købet flere gange. Det må have været en god tale, og jeg vil sige, at den også blev holdt på regeringens vegne, så det er ikke sådan, at talen nu er elimineret, fordi vi vedtager en dagsorden, eller omvendt. Begge dele står nu engang til troende, så derfor kan det næsten ikke være bedre.

Nu vil jeg slutte af med at sige, uden at det skal være polemisk, at det er vigtigt at slå fast, at Codex Alimentarius, som også andre har sagt undervejs, har fået en anden betydning end tidligere, men jeg vil stadig slå fast, at den ikke er nogen retsinstans som sådan. Det er sådan, at hvis der bliver vedtaget noget i Codex Alimen-

tarius, som vi måtte være utilfredse med, og hvis vi har argumenterne i orden, har vi også nogle frihedsgrader.

Så vil jeg meget gerne slå fast, ikke mindst i forhold til de smådiskussioner, der har været undervejs mellem SF og Enhedslisten, at der ingen tvivl er om, at Danmark deltager i det internationale samarbejde, hvad enten det er på EU-plan, på WTO-plan eller på FN-plan, og at det er af afgørende betydning, at vi gør det.

Det betyder også, at Danmarks 5 millioner indbyggere selvfølgelig ikke skriver dagsordenen og konklusionerne i det internationale samarbejde; men fordi vi deltager og tør deltage, er vi med til at påvirke beslutningerne.

Vi bliver nødt til klart at erkende, at vi ikke er et lilleputland, hvor vi 5 millioner mennesker kan hygge os og i øvrigt sikre os, at vi ikke får påvirkninger fra det store udland, tværtimod. Danmark er et land, som lever af at samhandle med andre lande, og derfor er det afgørende vigtigt, at et land som Danmark med de holdninger og synspunkter, vi har om forbrugersikkerhed m.v., ikke alene deltager, men også tør deltage i det internationale samarbejde.

Jeg vil gerne sige, at de, der ikke anerkender det, lader i realiteten både økologerne og forbrugerne i stikken. Det kan godt ske, at man en gang imellem får en anelse snavs på fingrene – det vil jeg ikke afvise – men i det lange, seje træk er der ingen tvivl om, at vi skal turde deltage i det internationale samarbejde.

Jørn Jespersen (SF):

Jeg vil gerne takke både ordførerne og ministeren for debatten og starte med at sige til ministeren, at det er rigtigt, som jeg nævnte, at vi syntes, han var noget gammeldags for et års tid siden. Men til gengæld vil jeg gerne kvittere for, at han i mellemtiden er blevet betydelig mere frisk og moderne i sin indstilling til problemstillingerne. Han må have været under god indflydelse et eller andet sted fra.

Når vi har diskussionen om pesticidrester, synes jeg, det er meget væsentligt at sige, at det selvfølgelig handler om at opretholde og måske oven i købet til stadighed forbedre det danske beskyttelsesniveau. Men det er altså også vigtigt, at vi påtager os et internationalt ansvar. Hvis vi vil gøre noget for miljøet generelt, hvis vi mener noget med international solidaritet fra et rigt lands side, hvis vi mener noget med, at også mennesker i andre lande har krav på at få varetaget nogle ordentlige forbrugersyn, er

det væsentligt, at vi præger det regelsæt, som bliver udarbejdet internationalt, fordi det har verdensomspændende betydning.

Det er ikke kun et spørgsmål om Danmark. Vi er nødt til i den verden, vi lever i, at have et globalt perspektiv for vore regler og vore politiske strategier, og derfor er det meget afgørende, at Danmark – som virkelig har noget at byde på inden for disse områder, fordi vi er langt fremme, har gjort nogle erfaringer og har overskuddet til det – er med til at præge de internationale forhandlinger med henblik på at repræsentere høje standarder for miljø, sundhed og forbrugersyn.

Det kunne meget nemt ske, som det i vidt omfang er sket i Norge med hensyn til det indre marked, at hvis vi ikke sætter vores præg på dette samarbejde, ender vi i en situation, hvor vi på grund af økonomisk tvang alligevel er nødt til at rette os efter regler, som andre har vedtaget. Det er altså meget svært for mig at se fornuften og begavelsen i at melde sig ud af et samarbejde, hvorefter man er nødt til at rette sig efter regler, man ikke selv har haft indflydelse på, og som andre har trukket ned over hovedet på én. Men det er i høj grad det, jeg ser som resultatet af den meget nationalistiske og indsnævrede strategi, som en enkelt ordfører har talt for i dag.

Omvendt er der blevet sagt fra den samme ordfører, at det er naivt at præge den internationale debat. Jeg mener absolut ikke, det er naivt, men det er klart, at det er en politisk kamp, fordi der eksisterer forskellige sæt af interesser. Der er nogle stærke frihandelsinteresser, som har mange af de multinationale selskaber i ryggen og som især har interesse i, som hr. Bent Hindrup udtrykte det, en glat overflade, hvor varerne kan cirkulere uden for mange forhindringer.

Men på den anden side er der en stigende miljøbevidsthed og en stigende tendens til, at forbrugerne – ikke bare i Danmark, men i mange andre lande – optræder såkaldt etisk eller politisk og stiller nogle krav til varernes produktionsproces og miljøpåvirkning, osv. Der er helt bestemt kræfter, vi kan knytte os til, og jeg synes, det ville være skammeligt, hvis ikke Danmark lagde sig i front i et forsøg på at få nogle ordentlige internationale regler til gavn for miljø og sundhed i hele verden.

Jeg er meget enig i ministerens betragtning om, at hvis vi melder os ud af den kamp, er det i virkeligheden de partier, som isolerer sig i

dansk selvgothed, der svigter både økologer og forbrugere. Det er et væsentligt perspektiv, og der er et parti – lad os bare rent ud sige Enhedslisten – som i alt for lang tid er sluppet godt fra det. I virkeligheden kan man sige, at Enhedslisten ved at foregøgle befolkningen nogle muligheder, der ikke eksisterer, netop forhindrer, at vi får nogle ordentlige regler, og derfor er deres indsats i virkeligheden reaktionær i sin karakter.

Til gengæld er jeg glad for, at der er andre, der har været parat til at præge den danske forhandlingslinje offensivt. Det er jo ingen hemmelighed, at SF gerne havde ønsket flere ting med i dagsordenen, men vi synes, de ting, der er kommet med, er gode og fremadrettede, og det vil styrke Danmark i forhandlingerne, at der er et meget bredt flertal, som har sendt nogle klare signaler.

Hr. Thulesen Dahl sagde meget klart og rigtigt, at i virkeligheden er det jo et spørgsmål om, at en debat, der hidtil er foregået meget lukket, nu bliver ført i langt større åbenhed og forhåbentlig også får større interesse for offentligheden og måske ligefrem for nogle medier. Det er afgørende, at vi i denne debat er begyndt at diskutere substansen i åbenhed og dermed styrke den danske forhandlingslinje. Det er også væsentligt for os, at det er slået fast, at det danske perspektiv er den globale indsats. Vi synes, det er væsentligt med en målsætning om ingen pesticidrester i fødevarer og stramme grænseværdier, som er baseret på forsigtighedsprincippet.

Det er godt, det er fremgået af debatten, at et massivt flertal i Folketinget går ind for, at økologiske varer skal friholdes for gensplejede organismer. Vi lægger megen vægt på, at der nu er lagt op til, at forbrugerne skal kunne vælge frit både med hensyn til produktets indhold og produktionsprocessen. Det er i virkeligheden et ganske vigtigt signal fra et bredt flertal i det danske Folketing, og derfor synes jeg, debatten har været god og nyttig og har trukket tingene i den rigtige retning; men der er stadig diskussioner, som skal tages.

Den sidste bemærkning fra mig skal være til ministeren, som siger, at vi skal have vores videnskabelige argumenter i orden, hvis vi skal kunne opretholde strengere regler. Her er det vigtigt at tage nogle diskussioner om f.eks. oksekødsagen, hvor kvæget har været behandlet med kønshormoner. Det er ikke sikkert, vi alene af videnskabelige grunde skal sikre os, at

vi kan opretholde et forbud. Der er også nogle etiske overvejelser inde i billedet, der er nogle hensyn til den europæiske landbrugsstruktur osv., og her er det væsentligt, at vi i diskussionerne om hensynet til miljøet osv. på den ene side og frihandelen på den anden side ikke accepterer et meget snævert videnskabeligt udgangspunkt. Så vil vi nemlig få nogle sager, som vi taber uberettiget, og vi vil få en situation, hvor mange mennesker ikke vil acceptere det internationale regelsystem.

Derfor tror jeg, vi har brug for fortsat at diskutere de kriterier, der bliver anvendt i WTO/Codex-samarbejdet med henblik på at fastlægge grænseværdierne; men jeg er sikker på, at der bliver rig lejlighed til at vende tilbage til det spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må sige, at den måde, hr. Jørn Jespersen for et øjeblik siden talte på, i virkeligheden minde mig om de værste tider, vi havde i sin tid i VS, hvor venstrefløjen havde den uskik, at man, når man var uenig, stemplede hinanden med de værste gloser, man kunne finde i sproget, og på den måde gravede dybe grøfter mellem hinanden. Nu er det ord som reaktionær og nationalist, der bliver brugt, man er søreme nationalist, hvis man tillader sig at kræve, at vi her i Danmark skal kunne forbedre vores miljøregler på den måde, vi selv ønsker. Jeg vil opfordre hr. Jørn Jespersen til at undlade at bruge den slags stemplinger og mærkatpåsetninger i vores diskussioner på venstrefløjen, for det er ikke fremmende.

Så vil jeg spørge hr. Jørn Jespersen: Nu har vi gennem forskellige spørgsmål fået klarlagt nogle ting hos ministeren, og ministerens redegørelse er faktisk væsentlig bedre end det dagsordensforslag, hr. Jørn Jespersen stillede ved åbningen af debatten. Kunne vi ikke blive enige om i fællesskab at stille et dagsordensforslag, der simpelt hen tager ministerens redegørelse til efterretning? Det ville være langt bedre end hr. Jørn Jespersens dagsorden.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Det er også en kommentar til hr. Jørn Jespersen. Jeg tager det nærmest som et udtryk for, at argumenterne ikke holder, når man begynder på den slags polemik, og jeg synes ikke, det tjener noget formål.

Det næste er, som jeg har sagt tidligere, at med hensyn til dagsordenen vil jeg egentlig sige ligesom hr. Keld Albrechtsen, at en dagsorden, der blot tager ministerens redegørelse til efterretning, ville være meget mere præcis end den dagsorden, der foreligger nu. Man må sige, at dagen i dag er hr. Jens Vibjergs dag. Nu kan hr. Jens Vibjerg måske ikke høre det, men jeg synes, at dagen i dag er hr. Jens Vibjergs dag. Det er faktisk lykkedes ham at få Folketinget til at gå ind for en dagsorden vedrørende økologiske regler, hvor der for første gang i den tid, jeg har siddet her i Folketinget, ikke står noget om, at produkterne ikke skal være gensplejsede, og jeg må sige, at det er lidt af en sejr.

Med henblik på vores holdning til dagsordenen vil jeg sige, at uanset teksten i dagsordenen har ministeren fastholdt sine egne synspunkter, som er fremlagt som regeringens synspunkter – og som jeg deler helt og fuldt – nemlig at miljø- og økologireglerne skal omhandle gensplejningsfrihed, og på den baggrund vil vi undlade at stemme til den fremsatte dagsorden. Men det er desværre en stor sejr for Venstre, de har opnået her i dag.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Til hr. Keld Albrechtsens spørgsmål er svaret nej, og så skal jeg bare sige til hr. Hindrup Andersen, at jeg synes, der er grund til at fortsætte diskussionen om strategien på venstrefløj. Vi mener virkelig, det er et alvorligt problem i betragtning af de store internationale problemer, vi står over for, og derfor er jeg ikke så bekymret som hr. Hindrup Andersen over, at det netop er det flertal, der vedtager dagsordenen. I virkeligheden ser jeg det, som om Folketinget i dag sparker døren op til førerkabinen på toget, mens Enhedslisten er i den bageste vogn og trækker i en nødbremse, der ikke virker.

Hermed sluttede forhandlingen.

Anden næstformand (Henning Grove):

Afstemningen om dagsordensforslagene, der er fremsat af hhv. hr. Jørn Jespersen m.fl. og af hr. Bent Hindrup Andersen, vil blive foretaget i mødet i morgen.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 190: Forslag til lov om ændring af udlændingeloven. (Optagelse af fingeraftryk og personfotografi, foranstaltninger over for udlændinge, der ikke medvirker til udsendelse m.v., og foranstaltninger over for den, der medvirker til, at en udlænding opnår opholdstilladelse ved svig, m.v.).

Af indenrigsministeren (Birte Weiss).

(Fremsat 12/3 97).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Dorte Bennedsen (S):

Der har fra visse sider været rejst kritik af de mange ændringer af udlændingeloven, som er blevet foretaget gennem de sidste 5-7 år.

Både for brugere og administratorer af en given lov er det selvfølgelig langt at foretrække, at forholdene er så stabile, at loven ikke skal ændres for hyppigt; men netop på udlændingområdet har virkeligheden set anderledes ud. Her er udviklingen og samfundsændringerne gået så stærkt i perioder, at det har været nødvendigt med hyppige ændringer af udlændingeloven, så den blev tilpasset den faktiske virkelighed.

Den helt overordnede målsætning for den danske udlændingepolitik er, at udlændinge, som søger om opholdstilladelse her i landet, skal behandles human og retssikkerhedsmæssigt forsvarligt. Som verden ser ud i dag, er der desværre ingen lande, som kan klare at have helt åbne grænser med mulighed for, at alle, der måtte ønske det, kan tage ophold i landet, og derfor er der også udarbejdet regler for, hvem der kan få opholdstilladelse, og under hvilke betingelser det kan ske. Det er disse regler, som fremgår af udlændingeloven.

Fra megen lovgivning ved vi desværre også, at der er folk, som søger at omgå loven eller misbruge den. I den henseende er skatteområdet leveringsdygtigt i mange eksempler, lige fra afskrivningsmuligheder i anpartsfiduser og til selskabstømmersager. Den slags misbrug eller omgåelse af skattelovgivningen er ikke acceptabel, ligesom misbrug og omgåelse selvsagt heller ikke er acceptabel, når det drejer sig om anden lovgivning, herunder udlændingeloven. Det er en opgave på dette område som på andre